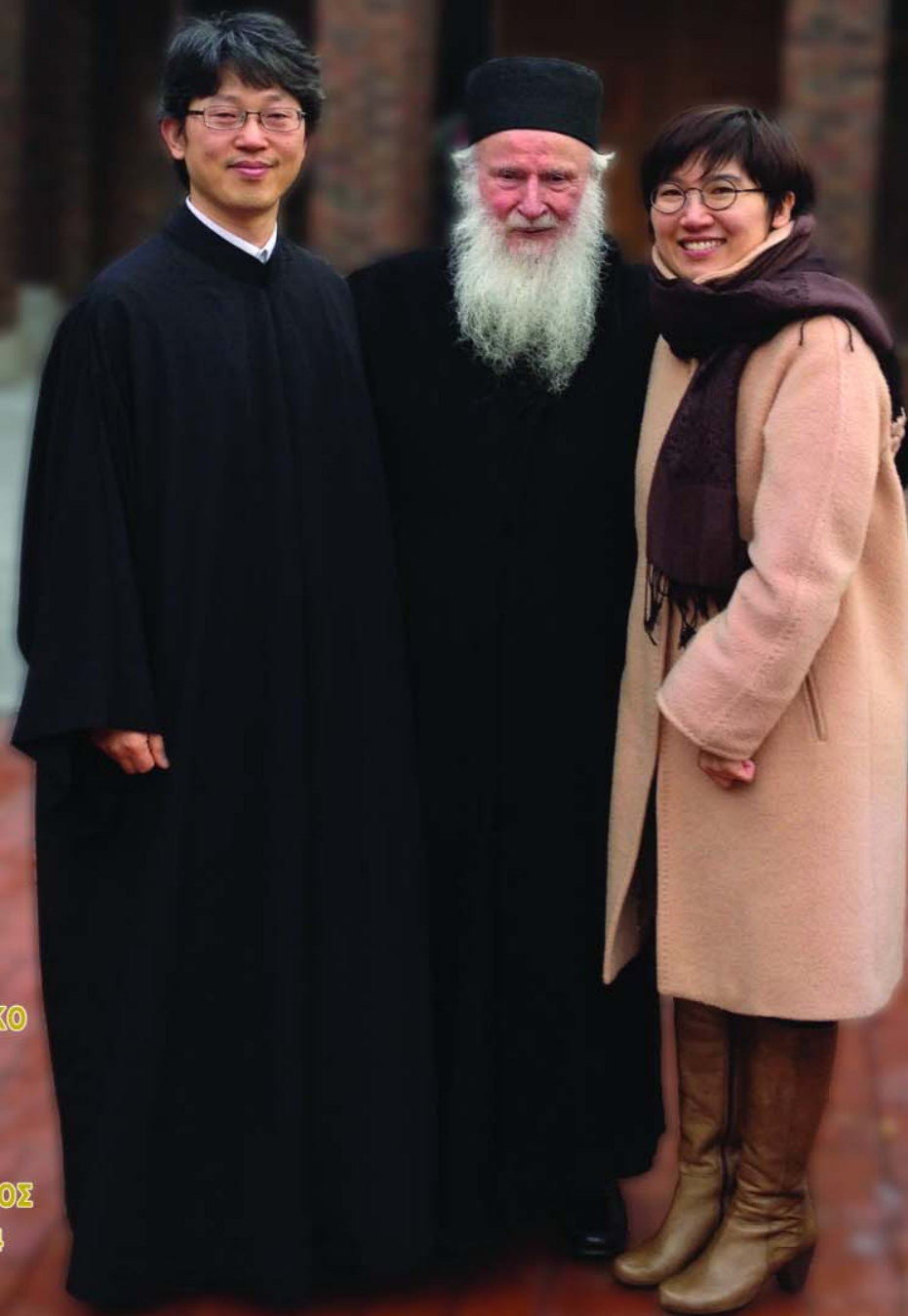

Πάντα τὰ ἔθνη

정교회
한국
선교

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΛΓ΄
ΤΕΥΧΟΣ 130
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2014

ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

Τήν Πέμπτη 26 'Ιουνίου έ. έ., ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διοργάνωσε Ἡμερίδα μέ κεντρικό θέμα: «Ἡ ἐξακτίωση τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος στή μαύρη Ἠπειρο, ἀπό τόν Αἰθίοπα ἀξιωματοῦχο στόν

21ο αἰώνα». Ἡ Ἡμερίδα ἀφιερώθηκε τιμητικά στή σεβάσμια μορφή ενός σύγχρονου ἱεραποστόλου, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου, τοῦ ἀνθρώπου πού ἀπό τά τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ 1950 ἀφιέρωσε τή ζωή του στή διακονία τῆς σποράς τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου στά ἔθνη.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἀναστάσιος, ὡς λαϊκός θεολόγος, κληρικός, πανεπιστημιακός δάσκαλος καί Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, πρωτοστάτησε στήν ἀναζωπύρωση καί ἀφύπνιση τῆς ιδέας τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Κατά τή δεκαετία 1981 - 1991, ὡς Τοποτηρητής τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Εἰρηνουπόλεως - Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς (Κένυα, Οὐγκάντα, Τανζανία) ἱδρύσε καί ὀργάνωσε στήν Κένυα τήν Πατριαρχική Σχολή «Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Γ'», τήν ὁποία διηύθυνε προσωπικά γιά μιά δεκαετία.

Χειροτόνησε 62 Ἀφρικανούς κληρικούς καί χειροθέτησε δεκάδες λαϊκοὺς συνεργάτες τῆς Ἱεραποστολῆς, προερχόμενους ἀπό ὀκτώ διαφορετικές ἀφρικανικές φυλές. Προώθησε, ἐπίσης, τίς μεταφράσεις τῆς θείας Λειτουργίας, καθὼς καί ἀλλῶν λειτουργικῶν κειμένων σέ τέσσερις ἀφρικανικές διαλέκτους. Μερίμνησε γιά τή δημιουργία 150 Ὁρθόδοξων ἐνοριῶν καί πυρήνων καί τήν ἀνέγερση δεκάδων ναῶν, ἱεραποστολικῶν σταθμῶν, σχολείων καί ἱατρικῶν κέντρων. Εἶναι, ἴσως, ὁ πολυγραφότερος ἐλληνόφωνος συγγρα-

φέας βιβλίων καί ἄρθρων μέ θέμα τήν Ἱεραποστολή. Ὑπῆρξε ὁ ἐμπνευστής καί ἰδρυτής τοῦ περιοδικοῦ «Πάντα τά ἔθνη», τό ὁποῖο πρωτοκυκλοφόρησε τό ἔτος 1981.

Τό πρόγραμμα τῆς Ἡμερίδας ξεκίνησε μέ τή θεία Λειτουργία ἡ ὁποία τελέσθηκε στό Παρεκκλήσιο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Τήν Ἡμερίδα, πού παρακολούθησαν περισσότεροι ἀπό ἑκατό φοιτητές, ἀνοίξε ὁ Ἀναπλ. Καθηγητής τῆς Σχολῆς κ. Σωτήριος Δεσπότης, μέ τό εἰσαγωγικό θέμα: «Μιά πρώτη συνάντηση τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ τήν Ἀφρική στήν Καινή Διαθήκη». Στή συνέχεια ὁ Δρ Θεολογίας κ. Ἀθανάσιος Παπαθανασίου, Διευθυντής τοῦ περιοδικοῦ «Σύναξη» καί Διδάσκων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου, ἀνέπτυξε τό θέμα: «Ἡ Ἐκκλησία γίνεται ὅταν ἀνοίγεται· Ἐκκλησία καί Ἱεραποστολή». Ἀκολούθησε προβολή φίλμ ἀπό τή σύγχρονη ἱεραποστολική πραγματικότητα καί ἡ παρουσίαση τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διά τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, στό ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἐθνῶν, ἀπό τόν συνεργάτη τοῦ Γραφείου κ. Εὐάγγελιο Μαρινόπουλο. Τόν κύκλο τῶν εἰσηγήσεων ἔκλεισε ὁ Μεταπτυχιακός Φοιτητής κ. Δημήτριος Ἀθανασίου, παρουσιάζοντας τό θέμα: «Ὁρθόδοξοι καί Κόπτες τῆς Αἰγύπτου», ἐνῶ ἀμέσως μετά ἀκολούθησε ἐνδιαφέρουσα συζήτηση.

Ἐπιμέλεια Γ. Ε. Ἰ.

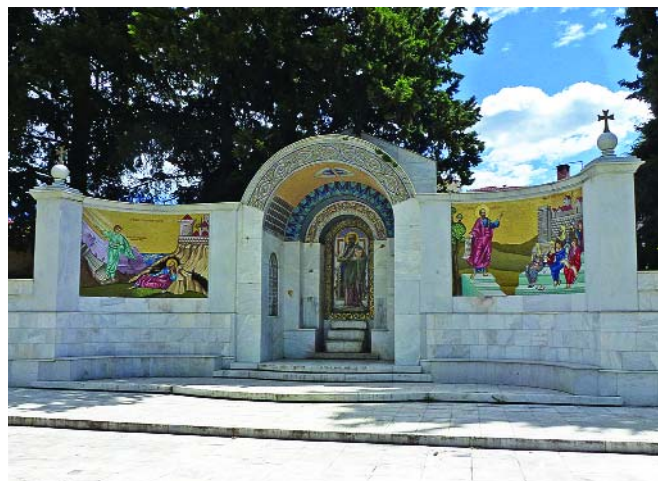
Ἡ προσαρμογή τοῦ Παύλου· τό παράδειγμα τῆς Ἀθήνας

Παρότι ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐκτιμᾶται ὡς ὁ Πρῶτος μετὰ τὸν Ἑνὰ πού κυριολεκτικά ἀναλιώθηκε στό ἔργο τῆς διάδοσης τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ περισσότεροι ἐρμηνευτές θεωροῦν ὅτι τὰ δεκαπέντε ἔτη πού κήρυξε, ἡ σκέψη του καί ὁ τρόπος ἔκφρασης παρέμειναν σταθερά καί ἀναλλοίωτα. Γι' αὐτό καί μέ πολὺ εὐκολία ἀρκετές ἐπιστολές του θεωροῦνται προιόντα τῶν μαθητῶν του ἢ καί ψευδεπίγραφες. Ἀντιθέτως ἤδη ὁ Ὁριγένης στὸν Πρόλογο τοῦ Ὑπομνήματος στὴν *Πρὸς Ῥωμαίους* ἐπισημαίνει ὅτι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πορείας του «ὠρίμασε». Σέ αὐτό τὸ ἄρθρο θά παρατηρήσουμε κάποιες ἀλλοιότητες πού παρατηροῦνται στὴ στάση καί στό κήρυγμα τοῦ Παύλου ὅταν πάτησε τὸ πόδι του στὴν Ἀθήνα, ἀποβιβαζόμενος στό λιμένα τοῦ Πειραιᾶ ἢ τοῦ Φαλήρου. Τό γεγονός περιγράφει ὁ Λουκάς στίς *Πράξεις* (17,16-33)¹.

1. Ἡ ἔλθευση στό κλεινόν ἄστυ, ἐνῶ γιὰ τοὺς περισσότερους κατοίκους, καί μάλιστα τοὺς νέους ἀριστοκράτες τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, εἶχε τὸ χαρακτηριστὴρα «ἱεραποδημίας» ἀφοῦ γοήτευε ὄχι τόσο μέ τὸ παρόν της ὅσο μέ τὸ «κλασικό» παρελθόν της, γιὰ τὸν Ἰουδαῖο στὴν καταγωγή Παῦλο, ὁ ὁποῖος ὁδηγήθηκε ἐκεῖ διωγμένος ἀπὸ τοὺς ὁμοφύλους του, δέν προκαλεῖ μόνον ἀπογοήτευση ἀλλὰ καί ἱερὴ ἀγανάκτηση, *παροξυσμό*. Αὐτὸ τὸ αἶσθημα, πού ἐπιτείνεται καί ἀπὸ τὴ μοναξιά πού βιώνει, ἀφοῦ γιὰ πρώτη φορά στὴν περιοδεία του μένει μόνος, προκαλεῖται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἡ κατεξοχὴν Πόλη τῆς δημοκρατίας καί τῆς τέχνης, τῆς Σοφίας καί τοῦ Σωκράτη ὑποκλίνεται ἐνώπιον τῶν *ματαιῶν*. Παρὰ τὸ κάλλος τῶν ἀγαλμάτων (< *ἀγάλλομαι*) εἶναι κατεῖδωλος (εἶδωλος = τὸ *ὁμοίωμα*, τὸ *φάντασμα*, ἡ *σκιά*) ἀφοῦ ταυτόχρονα δέν ἀναζητᾷ τὸ ὄντως ὄν (αὐτὸ πού πραγματικά ὑπάρχει) ἀλλὰ ἀρέσκεται στό νά ἀκούει τὸ καινόν, ἔστω κι ἂν αὐτὸ εἶναι κενόν, μόνο γιὰ νά ἱκανοποιεῖ τὴν περιέργειά της. Ἔτσι στὴν περίπτωση τῆς ἀρχικῆς συνάντησης τοῦ Παύλου μέ τὴν «πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα» τῶν Ἀθηνῶν βιώνεται ἡ διαφορετικότητα δύο κόσμων: Ὁ Ἰουδαῖος ρωτοῦσε «*τί πρέπει νά κάνω;*», ἐνῶ ὁ Ἑλληνας ρωτοῦσε «*γιατί πρέπει νά τὸ κάνω;*» [...] Ὁ Ἰουδαῖος πίστευε στὴν ὁμορφιά τῆς ἱερότητας, ἐνῶ ὁ Ἑλληνας στὴν ἱερότητα τῆς ὁμορφιάς. Ἡ ἐγκόσμια ζωὴ θά εἶχε ἐξιδανι-

κευτεῖ ἄν εἶχε ἀναπτύξει ταυτόχρονα τό διακαῇ πόθο γιά τήν κοινωνική δικαιοσύνη ενός Ἀμῶς ἢ Ἡσαΐα καί τήν καθαρὰ σοφία ενός Σωκράτη ἢ Πλάτωνα, τόν ἠθικό ἐνθουσιασμό ενός Ἱερεμίας καί τήν καλλιτεχνική εὐφυΐα ενός Πραξιτέλη. «Δυστυχῶς, τό καλύτερο στοιχεῖο τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος δέν συναντήθηκε μέ τό καλύτερο στοιχεῖο τοῦ ἰουδαϊκοῦ πνεύματος» (Abram Leon Sachar).

2. Τό ἐντυπωσιακό στήν περίπτωση τοῦ φαρισαίου Παύλου εἶναι ὅτι ὁ ἀρχικός του *παροξυσμός* δέν τόν ὁδηγεῖ στόν *ἀφορισμό* του ἀπό τόν «ἀκάθαρτο» κόσμο (*φεύγε καί σώζου* Ἡσ. 52,11. Β΄ Κορ. 6,17), ἀλλὰ μεταστοιχείωνεται σέ ἱεραποστολικό «ζῆλο» μεταλημπάδευσης τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος πρὸς τοὺς *μή ἔχοντας ἐλπίδα* παρὰ τῇ μετοχῇ τους στὰ Ἑλευσίνεια Μυστήρια. Ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν δέν παραμένει στατικός, ἀλλὰ «διέρχεται» τό κλεινόν ἄστυ, ρῆμα πού δέν ὑποδηλώνει μόνον τήν κίνηση (*περιήγησή*) του ἐντὸς τῆς πόλης ἀλλὰ καί τήν «κατάδυση» ἀπό τὰ φαινόμενα πού συνήθως ἀπατοῦν, ἀπό τῇ λαμπερῇ ἐπιφάνεια δηλ. τῶν *βδελυκτῶν* (= σιχαμερῶν) εἰδώλων στήν ἀγωνιώδη ὑπαρξιακή ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ, τό *ἄγγιγμα τοῦ πατέρα* τῆς ἀνθρώπινης φύσης πού αὐτὰ ἐκφράζουν. Αὐτὴ ἡ κίνηση τόν ὁδηγεῖ σέ μιά ἄλλη νηφάλια προσέγγιση

Τό Βῆμα (προσκυνηματικό μνημεῖο) στόν τόπο ὅπου ὁ Παῦλος κήρυξε τόν Χριστό στή Βέροια

Ἀποψη τοῦ ἀφιερωματικοῦ μνημείου στόν περίβολο τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, στήν περιοχή ὅπου ὁ Παῦλος ἀποβιβάστηκε ὅταν ἔφτασε στήν ἀρχαία Νεάπολη (Καβάλη)

τῆς ἐλληνικῆς θρησκευτικότητας, ἡ ὁποία ἐκφράζεται μέ τῇ διατύπωση *ἀναθεωρῶν τά σεβάσματα* (καί ὅχι τά εἰδωλα) ἡμῶν (στ. 23).

3. Πλέον ὁ Παῦλος δέν *κηρύττει*, ὅπως συνήθιζε, μόνο στή Συναγωγή τὰ Σάββατα, ἀλλὰ *διαλέγεται* καθημερινά στό Κέντρο τῆς Ἀθήνας, τήν Ἀγορά, ἀπευθυνόμενος σέ ἓνα ποικίλο ἀκροατήριο (*παρτυγχάνοντες*, φιλοσόφους, ξένους). Τό πρόσωπό του μάλιστα δέν ἀκτινοβολεῖ ὅπως αὐτό τοῦ Στεφάνου πρὶν τήν Ἀπολογία του (Πράξ. 6,8-15) καί ὁ ἴδιος δέν ἐπιτελεῖ *τέρατα καί σημεῖα μεγάλα*, ἐξορκισμούς καί ἀφορισμούς, προκειμένου νά γοντεύσει καί νά ἀποστομώσει ἰδίως τοὺς σοφοὺς πού ἔχει ἀπέναντί του (πρβλ. *Πράξεις Φιλίππου*).

4. Ἐνῶ μᾶλλον οἱ Ἐπικούρειοι τόν ὑβρίζουν ὡς *σπερμολόγο* καί οἱ Στωικοί ὡς *δαιμονολόγο*, ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν (ἐξ ἀφορμῆς καί τῶν Ἑρμῶν καί τῶν φαλλῶν στήν εἴσοδο τῆς Ἀγορᾶς καί τίς διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας), δέν «ἀπαντᾷ» κατακραυμώνοντας τήν ἀνηθικότητα (*τά πάθη τῆς ἀτιμίας*) τῶν ἀκροατῶν του, τήν ὁποία ἀντιθέτως θά ἐξάρει στά κεφ. Ρωμ. 1-2 ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀλλοίωσης τῆς ἐννοίας περὶ τοῦ Θεοῦ πού ὁδηγεῖ στό ξέσπασμα τῆς Ὁργῆς Του. Σημειωτέον ὅτι τό περιρρέον «διονυσιακό» κλίμα καί ἡ γενικότερα διαφθορά τῆς κοινωνίας καί μάλιστα τῆς ἀθηναϊκῆς θε-

Τό σημείο στο λόφο του Ἀρείου Πάγου, από τό ὁποῖο ὁ Ἀπόστολος τῶν ἔθνῶν ἀπευθύνθηκε στούς Ἀθηναίους

ωροῦνταν ὡς στοιχεῖο παρακμῆς ἀκόμη καί ἀπό τοὺς ἐθνικούς περιοδεύοντες κήρυκες, ὅπως τόν Ἀπολλώνιο (Φιλοστρ., Ἀπολλώνιος 41-2). Δέ χρησιμοποιεῖ καὶ στήν Ὀμιλία του χωρία τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὅπως συνήθιζε σέ ἀντίστοιχες Ὀμιλίες γιά νά σημάνει τήν ἐκπλήρωση μεσσιανικῶν προφητειῶν πού διακηρύχτηκαν πρὶν ἀπὸ αἰῶνες. Ὡς *ἐφαλτήριο* τῆς Δημογορίας του χρησιμοποιεῖ ἕναν εἰδωλοπλατρικό βωμό πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀγνώστου Θεοῦ καί ὡς τεκμήριο τῆς κατ' εἰκόνα δημιουργίας ἐκάστου ἀνθρώπου ἕνα χωρίο τοῦ δημοφιλοῦς Ἀράτου (*Φαινόμενα* 5). Μάλιστα στήν Εἰσαγωγή τῆς Ὀμιλίας του προσπαθεῖ νά προσεταιριστῇ τό ἀκροατήριό του, ἐπαινώντας το γιά τό δέος/τό σεβασμό πού ἐκεῖνο τρέφει πρὸς τό θεῖο. Γι' αὐτό καί χρησιμοποιεῖ ἕναν διαφορούμενο ὄρο (ὅπως κατόπιν πράττει μέ τοὺς ὄρους *πίστις, γνῶσις/ἄγνοια, μετάνοια*), τό *δεισιδαίμων* σέ συνδυασμό μέ τό *εὐσεβεῖτε*. Ὁ Παῦλος τό μόνο τό ὁποῖο μέμφεται εἶναι ἡ *ἄγνοια*, ἡ ὁποία ὑφίσταται γιά πολλοὺς χρόνους καί ὁμως συγχωρεῖ ὁ Θεός.

5. Ἐνῶ ὁ ἀκροατὴς ἀναμένει τό Κυρίως Θέμα τῆς Ὀμιλίας νά ἀφιερωθῇ στὸν Ἰησοῦ Χριστό καί τὴν Ἀνάσταση, καθὼς γι' αὐτό τό ζεῦγος ὁδηγήθηκε ὁ Παῦλος στὸν Ἀρειο Πάγο, αὐτὴ καταρχὴν ἐπικεντρώνεται στὸν γνωστὸ Ἀγνώστο πού κηρύττει ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δέν μπορεῖ νά κατανοήσῃ κάποιος τό ἔργο τῆς σωτηρίας πού

πραγματοποίησε ὁ Ἰησοῦς Χριστός γιά τὸν κόσμον καί τὸν ἄνθρωπον, ἐάν τὸν διαχωρίσῃ (ὅπως συμβαίνει σήμερα) ἀπὸ τὸν «ἐβραῖο» Θεὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἡ Ὀμιλία βασίζεται σέ τρεῖς ἀρνήσεις: ὁ Θεός δέν ἔχει ἀνάγκη (α) ἀπὸ Ναό/ναοῦ καί (β) ἀπὸ *θεραπεία/θυσιές*, ἐνῶ (γ) ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι πού τὸν ἀναζητᾶμε μέσα στὸ σκότος πρέπει νά πάψουμε νά τὸν εἰδωλοποιοῦμε· νά τὸν μετατρέπουμε σέ προβολὴ καί ἀντικείμενο τῶν φαντασιώσεών μας, κατασκευάζοντας εἰδωλὰ Του κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν δική μας. Εἶναι χαρακτηριστικὸ τό πόσο ἀνάγλυφα στὸ Κυρίως Θέμα τῆς Ὀμιλίας κυριαρχοῦν (α) τό μοτίβο τοῦ ἀνθρώπινου χειριοῦ, πού ἐπιχειρεῖ μέ τὴν τέχνη καί τὴ θρησκεία νά «περί-γράψῃ» τό θεῖο, καί (β) ῥήματα, πού σχετίζονται μέ τὴν ὑπόσταση τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία, ἐνῶ ζωοποιεῖ καί συνέχει τό Σύμπαν, ταυτόχρονα «ὑπάρχει» πλησίον ἐκάστου ἀνθρώπου προσωπικά (ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ φυλὴν, τό φύλο ἢ τὴν ἐθνότητα, ἀφοῦ ὅλοι καταγόμαστε ἀπὸ τὸν Ἔνα).

6. Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς ὅπως καί ὁ προπάτορας τοῦ ἀνθρώπινου γένους (ὁ Ἀδάμ) δέν κατονομάζονται καὶ. Ἐνῶ ὁ Παῦλος θὰ μπορούσε νά ἀντιπαραθέσῃ τὸν Ἰησοῦ πρὸς τὴν ἐνοπλὴ Σοφία - Ἀθηνᾶ (στή σκιά τῆς ὁποίας ἀγόρευε) ἢ τὸν ἀπρόσωπο Λόγο τῶν Στωϊκῶν, ὁ Χριστὸς ἀναφέρεται ἀπλῶς στὸν Ἐπίλογο τῆς

Τό βῆμα τοῦ Γαλλίωνα στὸν ἀρχαιολογικὸ χώρο τῆς ἀγορᾶς τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου, ὅπου προσήγαγαν τὸν Παῦλο προκειμένου νά δικάστῃ

Ὁμιλίας ὡς ὁ *ἄνδρας* (vir). Καί μέ αὐτόν τόν τρόπο ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν ἀπαντᾷ στήν ἀνάγκη τῆς ἐποχῆς γιά ἕναν σοφὸ μεσίτη/μάρτυρα μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ καί τοῦ Πνεύματός Του θά λειτουργεῖ ὡς πρότυπο-Εἰκόνα, σηκώνοντας διά τῶν παθῶν του τό βαρὺ φορτίο τῶν ἐνοχῶν γιά νά θεσμοθετήσῃ μιά διαφορετικοῦ τύπου ἡλιεῖα/σχέση μέ τόν Θεό (μακριά ἀπό τήν «συναλληλαγματική» ἐμπορικοποίησή της μέσω τῶν «θυσιῶν»). Ἐπιπλέον δέν περιγράφει ὁ Παῦλος οὔτε τήν ἐνανθρώπηση - σάρκωση, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στό πλήρωμα τῶν χρόνων ἀλλήλα ἀποτελοῦσε κατεξοχήν πέτρα σκανδάλης γιά τήν ἐλληνική σκέψη παρότι κυκλοφοροῦνταν παράλληλως ἀφηγήσεις σχετικές μέ τήν ἐκ παρθένου γέννηση θεῶν ἀνδρῶν. Ἐπίσης δέν ἀναφέρεται καθόλου στό ἄδικο σταυρικό Πάθος τοῦ Ἰησοῦ, γεγονός τό ὁποῖο θά τόν παραλλήληζε μέ τόν Σωκράτη ἀλλήλα καί τόν Προμηθέα τῆς ἐλληνικῆς τραγωδίας. Ἴσως ὅλα αὐτά θά τά μνημόνευε σέ μιά δευτερολογία ἀφοῦ ὅμως ἤδη εἶχε κεντρίσῃ τό ἐνδιαφέρον-τό «πάθος» τῶν ἀκροατῶν του. Σ' αὐτό ἀλλήλα καί τή μετάνοια (= ἀλλοίωση τρόπου σκέψης ἀλλήλα καί στάσης ζωῆς) *ἐδῶ καί τώρα* ἀποσκοπεῖ τό ἐπιλογικό ἄλημα πού ἐπιχειρεῖ ἀπό τά πολλὰ χρόνια τῆς ἄγνοιας (καί σέ αὐτά ἐντάσσονται καί τά κλασικά χρόνια τοῦ Σωκράτη) πού ἀποτελοῦν πλεον παρελθόν στή μελλομένη παγκόσμια Κρίση, πού θά διεξάγῃ τή μία ἡμέρα Ἐκεῖνος πού ἀναστήθηκε ἀπό τό γνωστό Ἄγνωστο ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ νά ἐνεργεῖ στόν Κόσμο καί τήν Ἱστορία ὡς Δημιουργός ἀλλήλα καί Ἀναδημιουργός.

7. Μόλις ἀκούγεται τό κήρυγμα τῆς ἀνάστασης τῶν νεκρῶν, ἡ Ὁμιλία τοῦ Παύλου διακόπτεται, καθὼς αὕτη ἡ ἐλπίδα ἦταν ἀδιανόητη κυρίως γιά τοὺς φιλοσόφους ὅπως ἦταν καί γιά τοὺς μονοθεϊστὲς ἀρχιερεῖς! Οἱ ἀντιδράσεις στήν ἀρεοπαγίτικὴ Ὁμιλία εἶναι δύο εἰδῶν: (α) ὁ χλευασμός, μᾶλλον ἀπὸ τήν πλευρά τῶν Ἐπικουρεῶν, οἱ ὁποῖοι θεωροῦσαν τὸν θάνατο ὡς διάλυση γιά τήν ἀνθρώπινη ὕπαρξη (ἀφοῦ *ὅσο ζῶ δέν ὑπάρχει θάνατος καί ὅταν αὐτὸς ἐλθῇ ἐγὼ δέν θά ζῶ*), καί (β) ἡ παραπομπή στίς «ἐλληνικὲς» καλὲνδες ἀπὸ τοὺς Στωικούς, καθὼς γι' αὐτοὺς ἡ ὅποια μεταθανάτια ὕπαρξη ἀφοροῦσε στό «*πῶς νά σώσω τὴν ψυχὴ (καί μάλιστα) μου*» καί ὅχι

τό κορμί, τό *σωματίδιον* πού εἶναι προορισμένο γιά τὰ σκουλήκια. Οἱ μόνοι πού ἀνταποκρίνονται εἶναι (α) ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, (β) ἡ *Δάμαρις* καί (γ) *ἔτεροι σὺν αὐτοῖς*. Δέν περιγράφεται ἡ ἴδρυση κάποιας κατ' οἶκον Ἐκκλησίας, οὔτε ὁ Παῦλος ἀπευθύνει κατόπιν κάποια ἐπιστολή ἢ χαιρετισμό. Ἐάν ὁ Λουκάς εἶχε κατασκευάσει ἐκ τοῦ μηδενός τὴ συγκεκριμένη ἀφήγηση σχετικά μέ τὴν παρουσία τοῦ Παύλου στήν Ἀθήνα, τότε θά ἔδινε πανηγυρικό τόνο στήν ἀναπόκριση τῶν ἀκροατῶν τῆς ἀρεοπαγίτικῆς Ὁμιλίας στήν Ἀθήνα, ἀφοῦ αὐτό θά ἐκπλήρωνε ἄρτια τὴ στοχοθεσία τοῦ ἔργου του· τό νά ἀποδείξῃ δηλ. ὅτι ὁ Χριστιανισμός δέν εἶναι μιά καινὴ/κενὴ δεισιδαιμονία ἀλλήλα ἡ κατεξοχήν φιλο-Σοφία, ἡ ὁποία ἀνταποκρίνεται στίς ἀναζητήσεις τῶν φιλοσοφικῶν ρευμάτων πού ἐπιχειροῦσαν μέ τὴν «τέχνη τοῦ θανάτου» νά δώσουν νόημα ζωῆς στοὺς κοσμοπολίτες τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Καί ὁ ἴδιος Παῦλος παρουσιάζεται μετὰ τὴν Ὁμιλία, ὅχι μόνο νά ἀποσύρεται ἀπὸ τό μέσον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀλλήλα ἀπογοητευμένος ἴσως καί ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν ἀποτυχία τῆς *προσαρμογῆς* του, νά ἐπανερχεῖται στήν παλιά του στρατηγική. Ὁ ἴδιος Χριστιανισμός θά χρειαστεῖ πέντε ὁλόκληρους αἰῶνες γιά νά στεριώσῃ στήν Ἀθήνα.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω καθίσταται φανερό ὅτι ὁ Χριστιανισμός δέν εἶναι δυνατόν νά τυποποιεῖται ἀφοῦ ποτὲ ὁ ἴδιος δέν κλινοποιεῖ τοὺς ἰδίους τοὺς κήρυκές του, οἱ ὁποῖοι μέ τὴ σειρά τους καλοῦνται νά ἐκπέμψουν διακριτικὰ τό λόγο τους (χωρὶς νά ἀλλοιώνουν τό μήνυμα) στή «γλῶσσα» τῶν ἀκροατῶν τους βιώνοντας καθ' Ὁδόν (ὅπως ὀνομαζόταν ἀρχικὰ ὁ Χριστιανισμός πού γινόταν ἀντιληπτός ὡς *Πορεία*) καί τὴν ἀποτυχία. Τό ζητούμενο εἶναι μέσα ἀπὸ τίς διαφορετικὲς «γλῶσσες» τελικὰ νά δοξάζεται ὁ γνωστός Ἄγνωστος μέ τὸν τρόπο πού ἐκεῖνος ἐπιθυμεῖ καί βέβαια ὅχι πάντα μέ τό νά «γεμίζουν οἱ Ἐκκλησιές»!

Σωτήριος Δεσπότης

Ἀναπληρωτὴς Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

¹ Περισσότερες λεπτομέρειες βλ. στό Σ. Σ. Δεσπότη, Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν Ἀθήνα, Ἄθως 2009.

Στιγμές τῆς Ἱεραποστολῆς στή Μοζαμβίκη

Τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ, μέσα στὴν ἑορταστικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἁγιασμένης περιόδου τοῦ Πάσχα, κατόπιν σεπτῆς εὐλογίας καὶ ἄδειας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄, πραγματοποιήθηκε ἡ εἰς πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ π. Χρήστου Σιτόε. Πρόκειται γιὰ τὸν

πρῶτο Μοζαμβικανὸ ἱερέα (χειροτονήθηκε διάκονος τὸν περασμένο Ὀκτώβριο, βλ. «Πάντα τὰ Ἔθνη», τεύχος 128, σελ. 9), ἐνὸς ἐκ τῶν γηγενῶν φοιτητῶν μας στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ τῆς Κένυας, «Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ὁ Γ΄». Ὁ π. Χρῆστος εἶναι ἑγγαμος κληρικός καὶ θὰ διακονήσῃ τὸ ἱεραποστολικὸ καὶ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μοζαμβίκης.

Ὁ Θεοφιλέστατος κ. Ἰωάννης, μὲ ἐμφανὴ συγκίνηση καὶ αἰσθήματα χαρᾶς, μετέφερε στὸ ἐκκλησιασμὰ τὸ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον καὶ τίς θερμὲς πατρικὲς εὐχὲς τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, ἐπισημαίνοντας στὸν χειροτονούμενο τὸ σπουδαῖο καὶ πολυεύθυνο ἔργο πού καλεῖται νὰ ἀναλάβῃ μὲ σκοπὸ τὸν εὐαγγελισμό τῶν συμπατριωτῶν του. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς προσφώνησής του, ἐπίσης, τόνισε στὸ νέο ἱερέα ὅτι θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανος γιὰ τὴν ἐπιλογὴ του νὰ ἐνταχθεῖ στὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου, ἡ ὁποία ἐδῶ καὶ δύο χιλιετίες μεταλαμβάνει τὸ σωτήριο μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως στοὺς πολυβασανισμένους λαοὺς τῆς Ἀφρικανικῆς Ἠπείρου.

Ἀντιφωνώντας ὁ π. Χρῆστος, ἀναφέρθηκε ἐξομολογητικὰ στὴν προσωπικὴ του ἐπιλογὴ νὰ βαπτισθεῖ πρὶν λίγα χρόνια Ὁρθόδοξος, ἀλλὰ καὶ στὴ συνειδητὴ ἀπόφασή του νὰ ἱερωθεῖ. Εὐχαρίστησε μὲ λόγους καρδιακῆς ἀφοσίωσης καὶ ὑποκλινόμενης ἀγάπης τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχην κ. Θεόδωρο, τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Κένυας κ. Μακάριο καὶ τὸν Ἐπίσκοπό του, οἱ ὁποῖοι συνέβαλλαν καθοριστικὰ ὥστε νὰ προετοιμαστεῖ κατὰλληλὰ γιὰ τὸ ἱερὸ μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης. Εὐχαρίστησε, ἐπίσης, τὴν οἰκογένειά καὶ τοὺς φίλους του, γιὰ τὴ συμπαράσταση καὶ τὴ στήριξη πού τοῦ παρέχον στὶς προσωπικὲς του ἀποφάσεις.

Μετά τὴν ὁλοκλήρωση τῆς πανηγυρικῆς θείας Λειτουργίας καὶ τῆς λιτανείας, ἀκολούθησε μικρὴ δεξίωση στὸ Ἱεραποστολικὸ Κέντρο τῆς Ἐπισκοπῆς, ὅπου ὅλοι οἱ πιστοὶ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ συγχαροῦν τὸ νέο ἱερέα. Εἴθε ὁ Κύριος, νὰ ἐνισχύει καὶ νὰ εὐλογεῖ κάθε διάβημα τῆς ἱερατικῆς προσφορᾶς τοῦ π. Χρήστου στὸν ἀμπελῶνα τῆς νεόφυτης Ἐκκλησίας Του στὴ Μοζαμβίκη!

Ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐπισκοπὴ Μοζαμβίκης

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΝ ΚΟΡΕΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

• Η 10^η Κληρικολαϊκή Συνέλευση της Μητροπόλεως

Τό έτος 2014 αποτελεί γιά τήν έν Κορέα Έκκλησία, έναν ιδιαίτερο έπειαιακό σταθμό, δύο πολύ μεγάλων και σημαντικών ιστορικών γεγονότων. Τό πρώτο αφορά στή συμπλήρωση έξι δεκαετιών άφ' ότου ή Μητέρα Άγία του Χριστού Μεγάλη Έκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ανέλαβε υπό τίς φιλόστοργες πτέρυγές Της τό μικρό τότε Όρθόδοξο ποίμνιο της Κορέας και μέ τήν άνύστακτη προστασία της τό βοήθησε, ξεπερνώντας πολλές δυσκολίες, νά αναπτυχθεί και νά προοδεύσει κατά Θεόν. Τό δεύτερο είναι ή συμπλήρωση της πρώτης δεκαετίας από τήν ίδρυση, υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Ιερās Μητροπόλεως Κορέας.

Καί γιά τά δύο αυτά μεγάλα γεγονότα αισθανόμαστε, κληρος και λαός, μεγάλη εύγνωμοσύνη προς τό πάνσεπτο Κέντρο της Όρθοδοξίας και ιδιαίτεως προς τήν Α.Θ.Π. τόν Οικουμενικό μας Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο, ό οποίος, παρά τόν φόρτο των έργων και των άλλων υποχρεώσεων Του, επισκέφθηκε τρεις φορές (1995, 2000 και 2005) τήν έν Κορέα Έκκλησία.

Μέσα σέ αυτή τήν γεμάτη από πνευματικούς συμβολισμούς και αναμνήσεις ατμόσφαιρα του τρέχοντος έτους, πραγματοποιήθηκε ή 10η Κληρικολαϊκή Συνέλευση της Όρθόδοξης Μητροπόλης Κορέας στό Ιεραποστολικό Κέντρο της Σεούλ.

Κατά τήν έναρκτήρια όμιλία του ό Σεβ. Μητροπολίτης Κορέας κ. Άμβρόσιος, μετέφερε τίς πατρικές εύχές και εύλογίες του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη μας κ.κ. Βαρθολομαίου και παράλληλα εύχαρίστησε τόν Παναγιώτατο γιά τήν άνύστακτη ποιμαντική μέριμνά Του γιά τήν έν Κορέα Έπαρχία του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Στή συνέχεια εύχαρίστησε τόν Σεβ. Μητροπολίτη Πισιδίας κ. Σωτήριο, αλλά και όλους τους συνε-

γούς έν Κυρίω της Ιερās Μητροπόλεως, κληρικούς και λαϊκούς, παρόντες και άπόντες, γιά τήν πολύτιμη βοήθειά τους και πρόσθεσε: «Χωρίς τή δική σας βοήθεια δέν θά ήταν δυνατόν νά γίνουν όσα έγιναν. Είθε ό Κύριος νά χαρίζει σέ σας και στους οικείους σας υγεία, μακροήμευση και πλούσια τίς εύλογίες Του».

Άκολούθησε από τόν Σεβασμιώτατο ό απολογισμός του συντελεσθέντος πνευματικού και υλικού έργου του έτους 2013. Από τήν παρουσίαση των δεκαεπτά σημείων του απολογισμού θά αναφέρω, χάριν συντομίας, μόνον τό θέμα της επικοινωνίας μετά των έτεροδόξων γιά τό όποιο ό Σεβασμιώτατος είπε τά έξης: «Τό 2013 πραγματοποιήθηκε στήν Κορέα ή 10η Γενική Συνέλευση του WCC στό Πουσάν (30/10-8/11). Γιά τήν διοργάνωση του μεγάλου και ιστορικού αυτού γεγονότος ή Ιερά Μητρόπολη Κορέας, πού είναι πλήρες μέλος του ΝCCK, συμμετείχε σέ πολλές Έπιτροπές προετοιμασίας. Συγκεκριμένα ό Μητροπολίτης Κορέας, ό π. Άλέξανδρος Χάν και ό διάκονος Γιοχάν Πάκ εργάστηκαν πολύ τά δύο τελευταία χρόνια. Ήταν πολύ τιμητικό γιά τήν Ιερά Μητρόπολή μας ότι ό Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης μας κ.κ. Βαρθολομαίος ώρισε τόν π. Δανιήλ Νά, τόν π. Άλέξανδρο Χάν και τήν αδελφή Άγάπη Πέκ ως μέλη της Πατριαρχικής Άντιπροσωπείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου στίς εργασίες της Γενικής Συνέλευσης WCC. Στή συνέχεια θά αναφέρω ένδεικτικά όρισμένες από τίς δραστηριότητες μας γιά τήν Γενική Συνέλευση του WCC: 1) Συνάντηση και φιλοξενία της ομάδος λειτουργικής του WCC στίς Ένορίες μας του Πουσάν και της Σεούλ. 2) Συμμετοχή του π. Δανιήλ Νά στό Τραίνο Ειρήνης στή Ρωσία. 3) Επίσκεψη του Καρδιναλίου Kurt Koch από τό Βατικανό στίς 29 Όκτωβρίου στήν έδρα της Ιερās Μητροπόλεως Κορέας στή Σεούλ μέ 25μελή αντιπροσωπεία Ρωμαιοκαθολικών από διάφορα μέρη

τοῦ κόσμου. 4) Ἡ ἔκθεση εἰκόνων καὶ βιβλίων στὸν ἐκθεσιακὸ χώρὸ τῆς Γενικῆς Συνέλευσης στὸ Πουσάν. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Ἡ ἐκθέσεως μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία καὶ μέσω εἰδικοῦ φυλλοσδίου νὰ κάνουμε γνωστή τὴν Ἐκκλησίᾳ μας στὴν Κορέα σὲ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς 10.000 συνέδρους καὶ ἐπισκέπτες Κορεάτες καὶ ξένους. 5) Ὑποδοχὴ καὶ φιλοξενία τῶν Ὁρθόδοξων ἀντιπροσωπειῶν τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ WCC τὴν Κυριακὴ 3 Νοεμβρίου στὸν Καθεδρικό Ἱερό Ναό τῆς Σεούλ καὶ τὸν Ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὸ Πουσάν. Ἐπιθυμῶ, τελειώνοντας τὴν ἀναφορὰ μου στὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ WCC, νὰ εὐχαριστήσω ἰδιαίτερως ὅλους ὅσοι ἐργάστηκαν γιὰ τὴν καλὴ ἐκπροσώπηση τῆς Ἐκκλησίας μας κατὰ τὴ διοργάνωση καὶ πραγματοποίηση τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Ἦδη γράφτηκαν σὲ ἐφημερίδες καὶ στὸ διαδίκτυο πολλὴ ἐπαινετικά σχόλια γιὰ τὴν Ἐκκλησίᾳ μας».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβασμιώτατος παρουσίασε τὸν προγραμματισμὸ τοῦ πνευματικοῦ ἔργου κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 2014 ἐστιάζοντας τὴν προσοχή ὅλων σὲ πέντε καίριους τομεῖς. Μεταξύ ἁλλῶν εἶπε: «Ἀπὸ σήμερα πρέπει νὰ σκεφτόμαστε πῶς θὰ εἶναι τὸ αὐριό τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ νὰ θέσουμε σὲ ἐφαρμογὴ καλὰ προγράμματα δημιουργώντας τίς κατάλληλες προϋποθέσεις γιὰ νὰ ἐργασθοῦν ἐπιτυχῶς οἱ Ὁρθόδοξοι τῆς ἐπόμενης γενιάς.

1. Τὸ πρῶτο, λοιπόν, πού πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολεῖ εἶναι ἡ ἐκπαίδευση καὶ καλλιέργεια τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων μας. Γι' αὐτὸ τὸν λόγὸ πρέπει νὰ δώσουμε μεγάλη ἔμφαση στὰ κατηχητικά σχολεῖα ὅλων τῶν βαθμίδων, στὶς κατασκηνώσεις καὶ σ' ἄλλα ἐκπαιδευτικά προγράμματα καὶ εὐκαιρίες πνευματικῆς οἰκοδομῆς, γιὰ νὰ μάθουν τὰ παιδιά καὶ οἱ νέοι μας τί πιστεύουν καὶ πῶς νὰ ζοῦν χριστιανικὰ ὀρθόδοξα στὴν καθημερινή τους ζωὴ. Γιὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ θέμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλη-

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορέας κ. Ἀμβρόσιος, οἱ κληρικοί καὶ λαϊκοὶ ποὺ συμμετείχαν στὴ Συνέλευση

σίας μας, πρέπει νὰ διαθέσουμε χρόνο καὶ χρῆμα. Αὐτὸ θὰ εἶναι ἡ καλύτερη ἐπένδυση πού θὰ κάνουμε γιὰ τώρα καὶ γιὰ τὴν αἰωνιότητα.

2. Τὸ δεύτερο, ἐξ ἴσου σπουδαῖο θέμα, εἶναι ἡ καλλιέργεια ἱερατικῶν κλήσεων. Τὸ θέμα τῆς ἱερωσύνης δέν εἶναι, ὅπως γνωρίζουμε, ἀνθρώπινο ἔργο. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς καλεῖ κάποιον σ' αὐτὸ τὸ ὑπερουράνιο ἀξίωμα. Κι ἐάν δέν ὑπάρχει ἡ κλήση τοῦ Θεοῦ, ὅσες προσπάθειες κι ἐάν κάνουμε ἐμεῖς γιὰ νὰ γίνῃ κάποιος κληρικός, θὰ εἶναι ἀνευ ἀποτελέσματος. Ὅταν, λοιπόν, κάνουμε λόγὸ γιὰ καλλιέργεια ἱερατικῶν κλήσεων, ἐννοοῦμε τὴν δημιουργία τῶν κατάλληλων προϋποθέσεων γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ ὠρίμανση τῆς κλήσεως τοῦ Θεοῦ. Ἐάν τὴν κλήση πού "φυτεύει" ὁ Θεὸς στὴν ψυχὴ κάποιου παιδιοῦ ἢ νέου δέν τὴν προσέξουμε, δέν τὴν "ποτίσουμε", δέν τὴν "καλλιεργήσουμε" τότε ἡ κλήση τοῦ Θεοῦ, ὅπως τὸ λουλούδι, θὰ μαραθεῖ καὶ θὰ ξεραθεῖ. Καθὼν μας, λοιπόν, εἶναι νὰ προσέξουμε τὰ παιδιά μας. Νὰ τοὺς δώσουμε ὅ,τι καλύτερο μποροῦμε. Νὰ τὰ ἀναθρέψουμε "ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου". Νὰ τὰ προφυλάξουμε ἀπὸ τίς παγίδες τοῦ διαβόλου καὶ τὸ ἀντίχριστο κοσμικὸ φρόνημα, πού προσπαθεῖ νὰ τὰ παρασύρει μὲ χίλιους τρό-

πους στην καταστροφή. Νά τά βοηθήσουμε νά μεγαλώσουν καί νά άνδρωθοῦν μέσα στό πνευματικό θερμοκήπιο τῆς Ἐκκλησίας καί νά τά στηρίξουμε στόν προσωπικό πνευματικό τους ἀγῶνα μέ τήν καθημερινή προσευχή μας. Καί, τέλος, νά φροντίσουμε γιά τίς σπουδές τους καί τή μελλοντική οικονομική ἐξασφάλισή τους.

3. Τό τρίτο, ἐπίσης, σημαντικό ἔργο, στό ὁποῖο πρέπει νά ἐστιάσουμε τήν προσοχή μας εἶναι τό Internet. Πρέπει νά ὁμολογήσουμε ὅτι ὁ “ἠλεκτρονικός ἄμβωνας”, δηλαδή τό Homepage τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας δέν λειτουργεῖ ἀκόμη ὅπως θά ἔπρεπε. Γι’ αὐτό τόν λόγο ἡ συστηματικότερη χρησιμοποίησή του πρέπει νά γίνῃ κύριο μέλημά μας κατά τό τρέχον ἔτος. Κι αὐτό γιατί σήμερα, σχεδόν τά πάντα, ὅπως εἶναι γνωστόν, προωθοῦνται μέσῳ τοῦ διαδικτύου μέ καταπληκτική ἐπιτυχία. Στό διαδίκτυο ἐντρυφοῦν ὅλο καί περισσότεροι ἄνθρωποι, καί μάλιστα ἐκείνων τῶν ομάδων πού δυσκολεύεται νά τοὺς συναντήσῃ ἀλλοῦ ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας. Σήμερα σπανίζει μαθητής, φοιτητής ἢ ὁποιοσδήποτε μορφωμένος καί μὴ ἄνθρωπος πού δέν προσφεύγει στίς ποικίλες ἠλεκτρονικές τράπεζες πληροφοριῶν γιά νά καλύπτῃ ὅλες τίς ἀνάγκες του. Τό διαδίκτυο ἔγινε τό σχολεῖο κυρίως τῶν νέων, τό ὁποῖο, μάλιστα, λειτουργεῖ ἐπὶ 24ώρου βάσεως. Τό πέρασμα ἀπὸ τόν “γραπτό λόγο” στόν “ἠλεκτρονικό λόγο” εἶναι ἤδη πραγματικότητα καί, ὅπως φαίνεται, ὁ “ἠλεκτρονικός λόγος” μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου θά μειώσῃ στό ἐλάχιστο τόν “γραπτό λόγο”. Τό Internet ἔγινε ὁ παγκόσμιος σύγχρονος ἄμβωνας. Πρέπει, λοιπόν, νά ἀξιοποιήσουμε ὅσο περισσότερο μπορούμε τίς δυνατότητες πού μᾶς προσφέρει ἡ σύγχρονη τεχνολογία, γιά τήν εὐρύτερη διάδοση τῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας στήν κορεατική κοινωνία. Ὅσον μὴ ξεχνᾶμε ὅτι περισσότεροι “ἔνοικοι” τῆς ιστοσελίδας μας σημαίνει δυνάμει περισσότερα “μέλη” τῆς Ἐκκλησίας μας.

4. Ἀλλὰ καί ἡ ἐκδοτική προσπάθεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας πρέπει νά συνεχισθεῖ μέ περισσότερο ζήλο. Τό ἐνδιαφέρον τῶν Κορεατῶν, ὅπως αὐτό φάνηκε καί κατά τή Γενική Συνέλευση τοῦ WCC στό Πουσάν, γιά τά ὀρθόδοξα βιβλία εἶναι ἀποδεδειγμένο. Χρειαζόμαστε περισσότερα βιβλία καί τρόπους καλύτερης προβολῆς τους στό κορεατικό ἀναγνω-

στικό κοινό. Μέσα ἀπὸ τήν κυκλοφορία τῶν ὀρθόδοξων βιβλίων θά μπορέσουμε νά κάνουμε γνωστό σέ περισσότερους τόν μεγάλο καί μοναδικό σέ ἀξία πνευματικό θησαυρό πού διαθέτει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

5. Γιὰ νά ὑλοποιηθοῦν ὅλα ὅσα ἀνέφερα χρειαζόμαστε ἄνθρώπινο δυναμικό καί οικονομική ὑποστήριξη. Γι’ αὐτό, ὅπως γράψαμε στό πρωτοχρονιάτικο μήνυμά μας, “τό ἔτος 2014 θά εἶναι ἀφιερωμένο

Κατά τή διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τῆς κληρικο-laϊκῆς Συνέλευσης

ἀπὸ τήν ἐν Κορέᾳ Ἐκκλησία μας, ὅπως καί τό περασμένο, στόν ἐθελοντισμό. Κι αὐτό ὄχι μόνον γιατί ἐξακολουθοῦμε νά ἀντιμετωπίζουμε διάφορα πρακτικῆς φύσεως προβλήματα στή Μητρόπολή μας, πού μόνον μέ τόν ἐθελοντισμό εἶναι δυνατόν νά ξεπεραστοῦν, ἀλλὰ καί διότι τό θέμα αὐτό εἶναι κατ’ ἐξοχήν πνευματικό θέμα. Μέ ἄλλα λόγια ἐάν δέν καλλιεργήσουμε ἔμπρακτα τό πνεῦμα τῆς διακονίας καί τοῦ ἐθελοντισμοῦ πρὸς τήν Ἐκκλησία ἀλλὰ καί τήν κοινωνία μας, πού διέρχεται τόσο μεγάλη κρίση, δέν μπορούμε νά προσδεύσουμε πνευματικά”.

Θά ἐνθυμεῖστε, ἀσφαλῶς, ὅσοι συμμετείχατε στήν περσινή Γενική Συνέλευση ὅτι ἀποφασίσαμε τήν ἀλληλαγῇ τοῦ οικονομικοῦ συστήματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας. Μέ ἄλλα λόγια, ἀποφασίσαμε, πῶς οἱ προσπάθειές μας γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν πόρων λειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως στό ἐξῆς θά πρέπει νά ἀναζητηθοῦν στό ἐσωτερικό τῆς χώρας

μας και όχι στο εξωτερικό, στο οποίο είχαμε στραμμένη την προσοχή μας όλες τις προηγούμενες δεκαετίες. Σας υπενθυμίζω ότι πέρυσι έγινε μεγάλη συζήτηση για το φλέγον θέμα της μισθοδοσίας των κληρικών μας και καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι: “Η μισθοδοσία των ιερέων πρέπει στο έγγης να γίνεται από τις κατά τόπους Ένορίες στις οποίες εργάζονται οι ‘Ιερείς”. Αυτό ήδη εφαρμόστηκε από την Ένορία του Καθεδρικού ‘Ιεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολαίου

Κοινή τράπεζα καὶ εὐκαιρία ἐπικοινωνίας τῶν συμμετεχόντων

Σεοῦλ. Καί ἀπό φέτος πρόκειται νά εφαρμοστεῖ καί ἀπό τήν Ένορία μας στό Πουσάν. Ἐπειδή τοῦτο δέν εἶναι εὐκόλο σέ πρώτη φάση νά εφαρμοστεῖ ἀπό ὅλες τίς Ένορίες, γι’ αὐτό παρακαλῶ τίς ὑπόλοιπες Ένορίες νά καλύπτουν τουλάχιστον τό 50% τοῦ μηνιαίου μισθοῦ τῶν ιερέων τους. Τό ὑπόλοιπο 50% τοῦ μισθοῦ, πρὸς τό παρόν, θά προσπαθοῦμε νά τό συμπληρώνουμε ἀπό τό Ταμεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας.

Στήν Ένορία τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολαίου Σεοῦλ, γιά τήν καλύτερη ὁργάνωση τῆς προσφοράς τῶν μελῶν της, θέσαμε ἤδη σέ εφαρμογή ἀπό τό προηγούμενο καλοκαίρι τό Agape Programme, τό ὁποῖο ἔγινε ἀποδεκτό χωρίς κανένα πρόβλημα ἀπό τοὺς πιστοὺς. Τό πρόγραμμα αὐτό προτείνω καί παρακαλῶ θερμά νά τό θέσετε σέ εφαρμογή, ἔστω καί σέ πειραματικό - ποιοτικό στάδιο, σέ ὅλες τίς Ένορίες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας.

Στό πρωτοχρονιάτικο μήνυμα ἀναφέραμε ἐπίσης ὅτι: “Τό Agape Programme, πού φέτος θά προσπαθήσουμε νά ἀναπτύξουμε περισσότερο στή Μητρόπολή μας, βασίζεται ἀκριβῶς στὸν ἐθελοντισμό. Καί ὁ ἐθελοντισμός εἶναι πολὺ πλεῖρος. Ἀπὸ τῆ μικρῆ ἢ μεγάλῃ οἰκονομικῇ προσφορᾷ τοῦ καθενός, μέχρι τῆ βοήθεια πού προσφέρει τό μικρὸ παιδί πού διακονεῖ στό Ἱερό Βῆμα, τό κάθε μέλος τῶν χορωδιῶν μας, τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων, τῶν κατηχητῶν, τῶν κατασκηνωτικῶν στελεχῶν, τῶν κυριῶν πού ἐτοιμάζουν τό κοινὸ κυριακάτικο γεῦμα ἀγάπης, τό στόλισμα τῶν λουλουδιῶν κ.λπ. ὅλοι μέ τήν ἐθελοντικὴ τους βοήθεια προσφέρουν πολὺτιμες ὑπηρεσίες στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας”.

Ὅταν μάλιστα αὐτὴ ἡ προσφορὰ εἶναι ἀνιδιοτελῆς καί θυσιαστικὴ, ποτισμένη καί ἐμπνεόμενῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν συνάνθρωπο, τότε ἀποτελεῖ φῶς καί ἐλπίδα γιά τὴν Ἐκκλησία καί τὴν κοινωνία μας. Στὴν περίπτωση αὐτὴ ἐθελοντισμός, σημαίνει φῶς Χριστοῦ. Ὁ ἐθελοντισμός μοιάζει μέ τὴν ἐθελοντικὴ θυσία τοῦ Θεανθρώπου γιά τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου. Ὅσο περισσότερο ἐξασκηθοῦμε στὴν ἐθελοντικὴ προσφορὰ πρὸς τὸν πλησίον μας τόσο περισσότερο θά μοιάσουμε στὸν Σωτῆρα καί Λυτρωτὴ μας Ἰησοῦ Χριστό».

Ἡ ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου στὴν Κληρικολαϊκὴ Συνέλευση τελείωσε ὡς ἑξῆς: «Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί μου, ἄς παρακαλοῦμε καθημερινῶς τὸν Κύριο νά στείλῃ περισσότερους ἱερεῖς καί συνεργάτες ἀφοσιωμένους στό ἔργο Του, ὥστε νά στελεχώσουν τό λειτουργικὸ, ποιμαντικὸ καί ἱεραποστολικὸ ἔργο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας. Ἄς τὸν ἱκετεύσουμε ἐπίσης νά μᾶς βοηθήσῃ νά ἀποκτήσουμε τὴν ὑλικοτεχνικὴ ὑποδομὴ, πού χρειαζόμαστε γιά τὴν ὑλοποίηση τῶν προγραμματισθέντων ἔργων.

Κύριε, εὐλόγησέ μας καί χάρισε σέ ὅλους μας ὑγεία ψυχῆς καί σώματος, καί δύναμιν ἐξ Ὑψους γιά νά ἐργασθοῦμε μέ τὴν καθοδήγηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐνωμένοι καί ἀγαπημένοι γιά τὴν πρόοδο τῆς Ἐκκλησίας Σου στὴν Κορέα. Νά συσφίξουμε τοὺς δεσμούς μεταξύ μας μέ τὴν εἰλικρινὴ ἀγάπην, ἕως ὅτου φθάσουμε στὴν πνευματικὴ κατάσταση τῶν πρώτων Χριστιανῶν τῶν Ἱεροσολύμων ὅπου “τοῦ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ ψυχὴ καί ἡ καρδιά μία”. (Πράξ. 4,32) Ἀμήν».

• Ἡ χειροτονία νέου διακόνου

Ὅλοι γνωρίζουμε τί σημαίνει ἓνας καλὸς κληρικός σέ ὁποιοδήποτε ἐκκλησιαστικό χώρο καί ἰδιαίτε-
ρως στὸν εὐαίσθητο χώρο τῆς ἱεραποστολῆς. Γι' αὐτὸ
ἡ χειροτονία τοῦ ἑγγαμου θεολόγου π. Γιοχάν Πάρκ,
ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ
Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καί
διακρίνεται παιδιόθεν γιὰ τὴν ἀγάπη καί τὴν ἀφοσίω-
σή του στὴν Ἐκκλησία, εἶναι ἓνα κατ' ἐξοχὴν χαρμό-
συνο καί ἐλπιδοφόρο γεγονός. Ἡ εἰς διάκονον χει-
ροτονία του, χάρισε σέ ὅλους μας στιγμές βαθειᾶς

Ὁ νέος διάκονος κατά τὴ διάρκεια τῆς ὁμιλίας του

συγκίνησης, μεγάλης χαρᾶς καί βεβαίας ἐλπίδας γιὰ
τὴν πορεία τῆς Ἐκκλησίας μας στό μέλλον.

Ἀκολουθώντας παραθέτουμε ἓνα μικρὸ ἀπόσπασμα
ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ νεοχειροτονηθέντος διακόνου π.
Γιοχάν: «... Αὐτὴ τὴ μοναδική καί ἱερή στιγμή τῆς
ζωῆς μου εὐχαριστῶ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ πού μέ ἀξίω-
σε ἐμένα τὸν ἁμαρτωλὸ νὰ στέκομαι μπροστά στὴν
Ὁραία Πύλη γιὰ νὰ λάβω τὸν πρῶτο βαθμὸ τῆς ἱε-
ρωσύνης. Τὸ 1980, ὅταν ἤμουν στὴν α' τάξη τοῦ γυ-
μνασίου, ἄρχισα νὰ διακονῶ ὡς ἱερόπαις στό Ἅγιο
Βῆμα. Τότε, παρόλο πού δὲν ἤξερα τίποτα περὶ ἱερω-
σύνης, βλέποντας τὸν π. Σωτήριο Τράμπα (νῦν Σεβ.
Μητροπολίτη Πισιδίας) ὡς λειτουργό, μοῦ γεννήθη-
κε ὁ πόθος τῆς ἱερωσύνης. Τότε δὲν καταλάβαινα
ἀπὸ θεολογικῆς πλεურᾶς τί εἶναι πνευματικὴ ζωή, τί

*Ὁ Ἐπίσκοπος διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν,
μεταδίδει τὴ θ. Χάρη στὸν π. Γιοχάν*

εἶναι πίστη, τί εἶναι λατρεία. Ὅμως βλέποντας τὸν σε-
βαστὸ μας π. Σωτήριο ἐνώπιον τοῦ ἁγίου Θυσιαστη-
ρίου ἐνιωθα συγκίνηση καί συναισθήματα πού δὲν
μποροῦσα νὰ ἐκφράσω μέ λόγια. Εὐχαριστῶ τὸν
Θεὸ πού ἡ ἐπιθυμία μου νὰ γίνω κληρικός σήμερα
πραγματοποιεῖται. Ὑπακούοντας στὴν Ἐκκλησία καί
στὸν Ἐπίσκοπο, μέ φόβο Θεοῦ καί ἐμπιστοσύνη στὴν
Πρόνοιά Του θὰ πορευθῶ στό ἅγιο Θυσιαστήριο...».

Ἀκολούθησε ἡ ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Κο-
ρέας κ. Ἀμβροσίου, κατὰ τὴν ὁποία, μεταξύ ἄλλων
εἶπε: «... Εἶναι σ' ὅλους σας γνωστὸν ὅτι τὸ μεγαλύ-
τερο πρόβλημα τῆς Ἐκκλησίας μας στὴν Κορέα εἶναι
ἡ λειψανδρία. Ἔχουμε, δηλαδή, ἀνάγκη ἀπὸ περισ-
σότερους κληρικούς, γιὰ νὰ ἐργασθοῦν στό ἁγιαστι-
κό καί ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἔργο τῆς

*Μετά την ολοκλήρωση του Μυστηρίου της χειροτονίας
ὁ διάκονος ἐκφωνεῖ τίς Δεήσεις*

περαιτέρω διαδόσεως τῆς Ὁρθόδοξης μαρτυρίας στήν Κορέα δέν μπορεῖ νά γίνει χωρίς κληρικούς. Πολλοί Κορεάτες σέ καθημερινή βάση ἐπιθυμοῦν νά μάθουν γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Πολλοί εἶναι αὐτοί πού θέλουν νά βροῦν τήν Ἀλήθεια καί νά πιστέψουν στόν ἀληθινό Θεό. "Πῶς ὅμως θά τόν πιστέψουν, ἐάν δέν ἔχουν ἀκούσει γι' αὐτόν; Καί πῶς πάλι θά ἀκούσουν γι' αὐτόν, ἐάν κάποιος δέν τοῦς κηρύξει;" (Ρωμ. 10,14). Ὁ μέγας πνευματικός θησαυρός τῆς δυσχιλιόχρονης παράδοσης τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας εἶναι ἀκόμη σέ μεγάλο βαθμό ἄγνωστος στήν Κορέα. Τό χρέος μας, λοιπόν, εἶναι τεράστιο. Γι' αὐτό τόν λόγον ἡ προσθήκη ἑνός νέου κληρικοῦ στήν ἐν Κορέα Ἐκκλησία μας εἶναι ἓνα ἐλπιδοφόρο γεγονός γιά τήν περαιτέρω ἐξάπλωση τῆς Ὁρθόδοξης Μαρτυρίας στήν Κορέα...

Ὁ ἀγαπητός ὑποδιάκονος Γιοχάν εἶναι σέ ὅλους σας γνωστός καί γι' αὐτό δέν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Θέλω μόνον αὐτή τήν ἱερή στιγμή νά τόν εὐχαριστήσω προσωπικά γιά τήν συνεργασία πού εἶχαμε ὅλα τά χρόνια πού πέρασαν καί νά τοῦ εὐχηθῶ νά ἀναδειχθεῖ ἄγιος διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ὀρθόδοξη θεολογική του κατάρτιση ἀπό τίς σπουδές του στήν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καί ἡ ἐμπειρία πού ἀπέκτησε ζώντας μέσα στόν χώρο τῆς Ἐκκλησίας μας παιδιόθεν, συνιστοῦν ἓνα σπουδαῖο καί γερό υπόβαθρο γιά τή μελλοντική διακονία του. Ἡ πολυετής, ἐπίσης, ὑπηρεσία του σέ σημαντικά

ἐκκλησιαστικά πόστα, μαζί μέ τήν πίστη, τήν εὐλάβεια, τήν ἀφοσίωση καί τήν ἀγάπη πού ἔχει γιά τήν Ἐκκλησία μας ἐγγυῶνται τήν θεοφιλή διακονία του.

Ἀγαπητέ μου Ὑποδιάκονε Γιοχάν, εἰσελθε στό ἅγιο Θυσιαστήριο, πού ἀταλάντευτα πόθησες ἀπό τήν παιδική σου ἡλικία καί θά σέ συνοδεύουν ἡ εὐχή τοῦ αἱμνήστου πατέρα σου Συμεών ἀπό τόν Οὐρανό, τῆς καλῆς σου μητέρας Ἐλισάβετ, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πισιδίας Σωτηρίου, τῶν κληρικῶν μας καί ὁλῶν ὅσοι σέ ἀγαποῦν. Προχώρησε μέ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στή βοήθεια τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, πού "τά ἀσθενῆ θεραπεύει καί τά ἐλλείποντα ἀναπληρεῖ". "Ἰσχυε καί ἀνδρίζου, μή δειλιάσῃς μηδέ φοβηθῇς, ὅτι μετά σοῦ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα, οὐ ἐάν πορεύῃ" (Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, 1,9). Ἀμήν!

Ἀθανασία Δ. Κοντογιαννακοπούλου

Ὁ νεοχειροτονηθεὶς μέ τή σύζυγό του καί τήν κορούλα τους

Μεταξύ 3-6 Ἀπριλίου 2014 πραγματοποιήθηκε στο Οικουμενικό Ὁρθόδοξο Συνεδριακό Κέντρο «Σοφία» στο Ἑλσίνκι Διεθνές Συνέδριο Ἱεραποστολικῆς μέ θέμα: «Ἱεραποστολή καί Χρῆμα: Ἱεραποστολή σέ Συνθῆκες Πλῆαντικῶν Ἀνισοτήτων». Τό Συνέδριο διοργάνωσε ὁ Διεθνής Σύνδεσμος γιά τίς Ἱεραποστολικές Σπουδές στό πλαίσιο τῶν Εὐρωπαϊκῶν δραστηριοτήτων του. Ἦταν ἓνα Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο μέ πολύ ὑψηλό ἐπίπεδο συμμετοχῶν, τόσο ἀπό πλευρᾶς ἀκαδημαϊκῆς ἐκπροσώπησης ὅσο καί ἀπό ἀνθρώπους πού ἐργάζονται στό πεδίο: πολὺπειρους ἐργάτες τῆς ἱεραποστολῆς σέ ὅλο τόν κόσμο.

Στό Συνέδριο ἐκπροσωπήθηκαν ὅλες οἱ τάσεις καί οἱ πιά σύγχρονοι προβληματισμοί πού ἀφοροῦν τήν

καθ. Φέλιξ Βίλφρεντ: «Πλῆαντικές Ἀνισότητες σέ μία Μετά-ἀποικιοκρατική Προοπτική»

καθ. Τζόνathan Μπόνκ, μέ θέμα: «Ἠθική Ἱεραποστολῆς καί Οἰκονομικῆς Ἀνάπτυξης»

καθ. Οὐλριχ Ντοῦχροβ: «Διαθρησκευτικές Θεολογίες τῆς Ἀπελευθέρωσης: Χρῆμα καί Σχέσεις Δικαιοσύνης»

καθ. Γκέρι τέρ Χάαρ: «Φτώχεια καί Ἐξουσία: Ἀφρικανικές Προκλήσεις πρὸς τή Χριστιανική Ἱεραποστολή»

καθ. Μάνι Σαπχέλλεν: «Θρησκευτικές Στάσεις καί Ἐπιχειρηματική Δραστηριότητα σέ Ἀγορές Διαβίωσης»

καθ. Τινύικο Μαθουλέκε: «Τό Ἀνόσιο Τρίπτυχο πού στέλνει Γοργά Ἀνθρώπους στήν Κόληση: Φτώχεια, Ἀνισότητα καί Ἀνεργία»

«Ἱεραποστολή καί Χρῆμα:

Ἱεραποστολή σέ Συνθῆκες Πλῆαντικῶν Ἀνισοτήτων»

ἱεραποστολική δραστηριότητα στό σύγχρονο κόσμο.

Μέσα ἀπό μία πλειστάδα ἐργαστηρίων ξεδιπλώθηκαν ποικίλες ὁψεις τοῦ ζητήματος τῆς σύνδεσης τῆς ἱεραποστολῆς μέ τό χρῆμα, τόσο ἀπό τή σκοπιά τοῦ προβληματισμοῦ σχετικά μέ τήν ἐξεύρεση καί χρήση πόρων, ὅσο καί ἀναστοχαστικά γιά τήν ἐπίδραση πού ἔχει τό χρῆμα στό ἔργο τῆς ἱεραποστολῆς. Ἰδίως τονίστηκε ἡ ἀνάγκη νά συμβαδίζει τό «κήρυγμα» τῶν ἐκκλησιῶν μέ τό ὅλο παραγόμενο ἀποτέλεσμα τῆς ἱεραποστολικῆς δράσης.

Κοινωνιολογικές, ἐθνογραφικές καί οἰκονομικές ἀναλύσεις συνέβαλαν στήν καλύτερη κατανόηση πτυχῶν τοῦ προβλήματος. Ἐξάλλου, μελετήθηκαν ἐμπειρικά παραδείγματα, μέ βάση ποικίλες ἀναφορές ἱεραποστολῶν, σέ συνθῆκες διαφορετικές.

Παρότι οἱ ὀπτικές διέφεραν, ἀντικατοπτρίζοντας ὅλο τό φάσμα τῶν ποικίλων κατανοήσεων τῆς ἔννοιας «Ἱεραποστολή» ἀπό διαφορετικές ἐκκλησίες καί ἱεραποστολικούς ὀργανισμούς σήμερα, ἡ διοργάνωση ἐπέλεξε νά τοιμήσει καί νά ὁδηγήσει τή συζήτηση σέ μία κατεύθυνση εἰδικρινοῦς ἀποτύπωσης καί θεᾶς τῶν προβλημάτων ἀλλῶ καί τῶν δυνατοτήτων.

Σέ αὐτό προσέθεσαν καί οἱ 40άλεπτες εἰσηγήσεις στήν ὁλομέλεια μέ κεντρικά θέματα τῶν:

καθ. Βέσα Καννιάινεν: «Ἠθική καί Παγκόσμια Οἰκονομία»

καί δρ. Εὐν Βουλγαράκη-Πισίνα: «Ἡ Ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας ἐν μέσῳ Κοινωνικῆς καί Οἰκονομικῆς Κρίσης».

Ἡ ἐπιστημονική εὐθύνη τῆς ὅλης διοργάνωσης ἀνήκει στόν καθηγητή Μίκα Βεχέκανγκας, πρόεδρο τοῦ Διεθνοῦς Συνδέσμου γιά τίς Ἱεραποστολικές Σπουδές. Σημαντικότερη ἦταν ἡ συμβολή τῶν δρ. Γιόνας Γιόργκενσεν καί δρ. Μάρι Πέντινεν.

Ἡ κατανόηση σέ θεωρητικό ἐπίπεδο καί ἀξιολόγηση ζητημάτων τῆς πράξης ὅταν ὑπηρετεῖται ἀπό ἀνθρώπους μέ πραγματική ἀγάπη, ἀλλῶ καί μεγάλη πείρα στό ἀντικείμενο, ἐμπλουτίζει τή σκέψη, τή θεολογία καί βεβαίως τή δράση.

Ἔχοντας προσωπικά συμμετάσχει σέ μία πλειάδα ἱεραποστολικῶν συναντήσεων καί διεθνῶν διοργανώσεων, θεώρησα τή συγκεκριμένη πραγματικά ξεχωριστή. Ἐφύγα πλουσιότερη σέ ὀρίζοντα, γνώση καί προβληματισμό, κάτι πού ἀναδεικνύει ἀσφαλῶς τή σημασία τῆς διαρκοῦς μετεκπαίδευσης στή σπουδῇ τῆς ἱεραποστολῆς, ἀλλῶ καί τήν ἴδια τήν Ἱεραποστολική ὡς ἐργαλεῖο πού φωτίζει καί ἐμπλουτίζει τήν ἱεραποστολική πράξη.

*Εὐν Βουλγαράκη-Πισίνα
Δρ. Θεολογίας (Ἱεραποστολικῆς)*

Ἀποσπάσματα ἀπό τό ἡμερολόγιο τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας

Μέ τήν ἐπιβεβλημένη ἱεροπρέπεια καί μέσα σέ ἀτμόσφαιρα θρησκευτικῆς κατάνυξης, τελέσθηκαν σέ ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς οἱ καθιερωμένες Ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας. Ὅλων τῶν Ἀκολουθιῶν πού ἔγιναν στίς Ὁρθόδοξες Κοινότητες τῆς πόλης τοῦ Ponte – Noire, προεξῆρχε καί κήρυξε τόν θεῖο λόγον ὁ Θεοφιλέστατος ποιμνήρχης μας κ. Παντελεήμων.

Ἡ θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων πραγματοποιήθηκε στὸν προσωρινό Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας οἱ πιστοὶ κραδαίνοντας τὰ βᾶγια, ἀπέδωσαν ἐκκλησιαστικούς ὕμνους καί θρησκευτικὰ τραγούδια σέ τοπικούς παραδοσιακοὺς ρυθμούς. Τῇ Μεγάλῃ Τετάρτῃ τελέσθηκε τὸ ἱερό Εὐχέλαιο στὸ ἀνεγειρόμενο Παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Λουκά τοῦ Ἱατροῦ, Ἀρχιεπισκόπου Συμφερουπόλεως τῆς Κριμαίας. Στὸ Ναό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἐπίσκοπος τέλεσε, ἐπίσης, τίς Ἀκολουθίες τῶν Παθῶν καί τοῦ Ἐπιταφίου, ἡ περιφορά τοῦ ὁποίου ἔγινε περίξ τοῦ ὑπὸ κατασκευὴ μόνιμου Καθεδρικοῦ Ναοῦ.

Τὸ μεσημέρι τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὁ Θεοφιλέστατος μετέβη ἀεροπορικῶς στὴ Μπραζαβίλ, ὅπου τὰ μεσάνυχτα στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, τέλεσε τὴν Ἀναστάσιμη θεία Λει-

τουργία. Πρὸ τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως ὁ Ἐπίσκοπος ἀνέγνωσε τὸ Πασχάλιο Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄ καί ἀπευθύνθηκε μὲ κατάλληλο κήρυγμα πρὸς τοὺς πιστοὺς. Ἐξέφρασε, ἐπίσης, τὰ χαροποιὰ αἰσθήματα καί τοὺς ὀρατισμούς του γιὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξη τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς, προτρέποντας παράλληλα τοὺς πιστοὺς νὰ μὴν ξεχνοῦν ποτέ, προσευχόμενοι ὑπὲρ αὐτῶν, τὴν προσφορὰ τῶν προσδοιορισάντων ἱεραποστόλων ὡς καὶ τῶν Ἑλλήνων δωρητῶν καί συναρωγῶν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου στὸ Κονγκό. Ἀκολούθησε ἐόρτια πασχαλινὴ συνεστίαση, μὲ τοπικοὺς χοροὺς καί τραγούδια ἀπὸ τὴ νεολαία τῆς Μπραζαβίλ.

Τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ κάλυψε τηλεοπτικὸ συνεργεῖο τῆς κρατικῆς τηλεόρασης, στὸ ὁποῖο ὁ κ. Παντελεήμων παραχώρησε συνέντευξη καί ἀπηύθυνε πασχαλινὲς εὐχὲς πρὸς τίς ἀρχές τῆς χώρας καί ὅλους τοὺς πολῖτες αὐτῆς. Σημειώνεται ὅτι εὐχάριστη ἐκπλήξη ἀποτελέσσει ἡ παρουσία Ἑλλήνων ναυτικῶν, πού εὐρέθησαν τὴν ἡμέρα αὐτὴ στὸν ἀφρικανικὸ ἰσημερινό.

Τὸ πρωὶ τῆς 22ας Ἀπριλίου ὁ Θεοφιλέστατος, συνοδευμένος ἀπὸ τὸν Γενικὸ Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπον π. Μάξιμο Oumba, ἀφίχθη στὴν πρωτεύουσα τῆς Γκαμπόν Libreville, προκειμένου νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν Ὁρθόδοξη Κοινότητα τῆς πόλης καί νὰ τελέσει τὴν Ἀναστάσιμη θεία Λειτουργία. Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐκεῖ παρουσίας του ἐξομολόγησε ἀρκετοὺς πιστοὺς. Τὰ μεσάνυχτα τῆς ἴδιας ἡμέρας ἀναχώρησε μὲ προορισμὸ τὸ Ponte – Noire. Ὅλη τὴν περίοδο πού μεσολάβησε πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα, ὁ Θεοφιλέστατος περιόδευσε στίς Κοινότητες τῆς Ἐπισκοπῆς, ἐπισκέφθηκε τὰ Ἰδρύματα αὐτῆς καί εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συναντηθεῖ μὲ συνεργάτες τῆς ἱεραποστολῆς καί νὰ ἐπικοινωνήσει μὲ τοὺς πιστοὺς.

Ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐπισκοπὴ Γκαμπόν καὶ Μπραζαβίλ

Δέν υπάρχει πρωτοτυπία στο να επαναλαμβάνουμε ευαγγελικές αλήθειες. Τό να κατορθώσουμε, όμως, τή βίωσή τους μέσα σε συγκεκριμένο χρόνο και σε χειροπιαστό τόπο, αποτελεί συνεχιζόμενη πρωτοτυπία. Όποτε κατορθωθεί, αποτελεί ένα γεγονός νέο και ανανεωτικό. Είναι σαν την τέλεση της θείας Ευχαριστίας στη θεία Λειτουργία· δεν είναι πράξη ρουτίνας, ούτε αντανάκλαση ενός ιερού παρελθόντος. Όσες φορές κι αν τελεστεί, κάθε φορά είναι μία νέα συνάντηση του Θεού με τόν κόσμο, ώστε τό «νῦν» του κόσμου να προσλαμβάνεται από τό «αί» του Θεού.

Έτσι, λοιπόν, αμφιβάλλω αν μπορούμε να μιλήσουμε για έκκοσμίκευση χωρίς να επαναλάβουμε τή γνωστή φόρμουλα: 'Η Εκκλησία δεν είναι *έκ του κόσμου*, βρίσκεται όμως *έν τῷ κόσμῳ* (1ω. 17,14-16). 'Η βίωση, όμως, αὐτῆς τῆς φόρμουλας είναι μία άκροβασία πάνω σ' ένα σχοινί τεντωμένο από τόν σῦλλο του «έκ» μέχρι τόν σῦλλο του «έν» μία άκροβασία που καλεί τήν Εκκλησία να επιβελιώνει διαρκώς τήν αυτοσυνειδησία της και να καταφάσκει διαρκώς τήν ταυτότητά της. 'Η Εκκλησία δεν είναι γέννημα του κόσμου, υπάρχει όμως ακριβώς χάριν «τῆς ζωῆς του σῦμπαντος κόσμου», για να προσλαμβάνει τόν κόσμο και να τόν ἐλευθερώσει από τόν ζυγό του θανάτου. Τό να υπάρχει, επομένως, ἡ Εκκλησία μέσα στον κόσμο, είναι ταύτωση με τό να ἀπευθύνεται ἀσταμάτητα στον κόσμο και να τόν προκαλεί στη ζωογόνο συνάντηση με τόν δημιουργό του¹. 'Η έν τῷ κόσμῳ ὑπαρξη τῆς Εκκλησίας είναι ἀδύνατο να μήν είναι ιεραποστολική².

Γιά να είναι, όμως, πράγματι ιεραποστολική κάθε συγκεκριμένη, τοπική Εκκλησία, οφείλει να «δοκιμάζει εαυτήν» εάν πράγματι διαφυλάττει τά θεμε-

λιώδη χαρακτηριστικά της. Αν τά ἀπεμπολήσει, θά γίνει σαν φάρμακο που ἀλλοιωθήκε· θά γίνει μέρος τῆς φθοράς, τήν ὁποία ὑποτίθεται ὅτι ὑπάρχει για να καταπολεμήσει! 'Ο ἴδιος ὁ Χριστός εἶχε μιλήσει για τή μώραση του ἁλματος (Ματθ. 5,13). Ένα ἄλλας που χάνει τίς ἀληστικές του ιδιότητες, δεν ἀλλοιώνεται ἀπλῶς καθ' εαυτό, ἀλλῆλᾶ αὐτομάτως περιέρχεται σέ ἀδυναμία να ἐπιτελέσει τήν ἀποστολή του ἐναντι τῶν τροφῶν, ἐν προκειμένῳ ἐναντι του κόσμου.

Στήν Ἀφρική ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία χρειάζεται να «ἀλατίσει» πολλές τροφές. 'Η ιεραποστολή της έχει να ἀπευθυνθεῖ σέ πολλούς κόσμους και πολλοί είναι οἱ κόσμοι που – ἀντίστοιχα – ἀπειλοῦν να «μωράνουν» τήν ἐκκλησιαστική συνείδηση που θά νυστάξει τῇ ραθυμιά.

Γιά τόν Ἀφρικανό, πρῶτα ἀπ' ὅλα, εἶμαι ἕνας λευκός. Στά μάτια του εἶμαι ἕνας ἀπό αὐτούς που κατέχουν τήν τεχνολογία, τόν «πολιτισμό» τῆς μηχανῆς, τό ἄφθονο χρῆμα, τή δύναμη να ἀλλῆλζω τή ζωή γύρω του. Αὐτή είναι, ὅπως εἶπαμε, ἡ εἰκόνα μου, ἡ ὁποία βρίσκεται μπροστά στά δικά τους μάτια. Τό ζήτημα είναι ποιά εἰκόνα μου βρίσκεται μπροστά στά δικά μου μάτια. Πόσο, δηλαδή, ἐγώ ὁ ἴδιος επαναπαύομαι σ' αὐτή τήν εἰκόνα και σ' αὐτό τό ρόλο, ἢ – ἀντιθέτως – πόσο ἐπιθυμῶ να κερδίσω τή θέση που ἔχει ἀδελφός ἀνάμεσα σέ ἀδελφούς και πατέρας ἀνάμεσα σέ παιδιά του. Δεν ἰσχυρίζομαι ὅτι τό δεύτερο είναι εὔκολο. Ὑποψιάζομαι όμως ὅτι τό πρῶτο είναι ὀλέθριο.

Αν εἶμαι και στή δική μου συνείδηση, πρῶτα ἀπ' ὅλα λευκός, μπορεί να ἐμφιλοχωρήσουν πειρα-

ΙΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

σμοί καί στήν ιεραποστολική μέθοδο. Λόγου χάριν, ἓνα χρηματικό ποσό ἴσο μέ τό ἔν διακοσιοστό τοῦ μέσου ἑλληδικοῦ μισθοῦ, εἶναι πολὺ θελκτικό φιλοδώρημα γιά τόν Ἀφρικανό, ἰσοδύναμο περίπου, μέ ἓνα βδομαδιάτικό του. Μπορῶ, λοιπόν, νά εἶμαι εὐχαριστημένος ἄν αὐτή ἡ γαλαντόμος χειρονομία μου τόν «προθυμοποιήσῃ» νά δεχθεῖ τό Ὁρθόδοξο βάπτισμα; Ἡ κοσμική λογική τῶν μεγάλων ἀριθμῶν καί τῶν πολυπληθῶν προσηλύτων μπορεῖ νά μᾶς κάνει νά ξεχάσουμε τήν προσευχόμενη Ὁρθοδοξία, τήν Ἐκκλησία πού δέν φωνασκεῖ, πού δέν ἐπιδεικνύεται, πού δέν ἐξουσιάζει, ἀλλὰ χτίζει τή μαρτυρία της πάνω στήν προσωπική σχέση καί στήν ἐλεύθερη ἀποδοχή.

Ὁ εὐκολότερος τρόπος γιά νά ἀποφύγουμε αὐτές τίς συμπληγάδες εἶναι νά σιωπήσουμε. Νά περιοριστοῦμε στό ρόλο μιᾶς ἀπό τίς ὑπηρεσίες, πού ἀναμφίβολα δικαιоῦνται νά ἀπολαμβάνουν οἱ ἐλληνικές κοινότητες τῆς Ἀφρικῆς. Νά ἀρκεστοῦμε, γιά παράδειγμα, στό νά προσφέρουμε ἡλτρευτικές εὐκαιρίες στούς ἀπόδημους ὁμοεθνεῖς μας καί ἐπισημότητα στίς ἐθνικές τους ἐπετείες. Ἄν ὅμως ἐπιλέγουμε αὐτό, τότε καταστέλλουμε τό οἰκουμενικό μήνυμα τοῦ Χριστιανισμοῦ καί γινόμαστε *κόσμος*, ἀποδεχόμενοι τό γεγονός ὅτι σέ πολλῆς συνειδήσεως τό Greek γράφεται μέ πυχιαῖα γράμματα, ἐνῶ τό Orthodox μέ μικροσκοπικά.

Ἄν ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στήν Ἀφρική ἐπιθυμεῖ νά παραμείνει δύναμη ἀληστική, ὀφείλει νά προβληματιστεῖ σοβαρά πάνω στό ἐρώτημα τῆς οὐσιαστικῆς καρποφορίας της στό ἀφρικανικό ἔδαφος. Τό ὄραμα μιᾶς γηγενοῦς Ὁρθοδοξίας

εἶναι ὄχι μόνο θεμιτό, ἀλλὰ καί ἐπιτακτικό, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νά μὴν εἶναι ἓνα ἀπό τά εἰσαγόμενα προϊόντα πού κατακλύζουν τίς ἀφρικανικές ἀγορές, ἀλλὰ καρπός τῶν ἰδίων τῶν ἀφρικανικῶν χωραφιών. Ἐννοιες, διατυπώσεις, παραστάσεις, τρόποι σκέψης τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ, πού ἀναδείχθηκαν σέ σάρκα τῆς Ἐκκλησίας μέσα ἀπό μιᾶ ζύμωση πού κράτησε αἰῶνες, χρειάζεται, πιθανότατα, νά ἐπανεξεταστοῦν, ὄχι βεβαίως, γιά νά τροποποιηθεῖ ἡ Ἀλήθεια, ἀλλὰ γιά νά συνεχίσει νά σαρκώνεται αὐθεντικά· ὁ Ἀφρικανός νά τῇ βιώσει μέ τόν ἀφρικανικό τρόπο, μέ τή δική του γλώσσα, μέ τή δική του τέχνη, μέ τίς δικές του νοητικές παραστάσεις. Στήν Πεντηκοστή τό ἅγιο Πνεῦμα σκήνωσε στήν πολυγλωσσία τῶν λαῶν καί κανέναν τους δέν

ὑποχρέωσε νά μάθει ἐβραϊκά!

Ἡ Πεντηκοστή οἰκοδόμησε τήν Ἐκκλησία ἀνοίγοντας τό ὑπερῶο στόν πραγματικό κόσμο πού βρισκόταν ἔξω ἀπό αὐτό. Ἡ χειρότερη ἐκκοσμίκευσή μας θά εἶναι ἄν κλείσουμε τήν ἀνοιγμένη πόρτα του.

† Ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος

1 Papathanasiou N. Athanasios, The Language of the Church and the Language of the World. An Adventure of Communication or Conflict? Στό περιοδικό Sourouz 76 (1999), σελ. 37-38, καί Olivier Clement, Ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας μέσα σέ μιᾶ ἐκκοσμικευμένη κοινωνία, στό συλλογικό ἔργο «Γεννηθῆτω τό θέλημά Σου. Ἡ Ἀποστολή τῆς Ὁρθοδοξίας σήμερα», ἐκδ. Ἱ. Μ. Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως, Νεάπολη-Θεσσαλονίκη 1989, σελ. 126-143.

2. Μήνυμα τῆς Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Πέτρου γιά τό Ἅγιο Πάσχα 2000.

Ρουάντα

«ὁ μὲν θερισμός πολλός, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι» (Ματθ. θ' 37)

Στιγμές από την ὀρθόδοξη κατήχηση τῶν Ρουαντέζων ἀδελφῶν

Ἡ Ρουάντα εἶναι μιά μικρή χώρα στὰ νοτιοανατολικά τῆς λίμνης Βικτώρια. Μὲ ἔκταση λίγο μεγαλύτερη ἀπὸ αὐτὴ τῆς Πελοποννήσου, ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀνέρχεται στὶς 12.000.000 κατοίκους. Εἶναι, ἴσως, ἀπὸ τίς πιὸ πυκνοκατοικημένες περιοχές τοῦ πλανήτη. Οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι τῆς φυλῆς Χούτου (85%) καὶ πολὺ λιγότεροι ἀνήκουν στὴ φυλὴ Τούτσι (23%). Σέ πολλοὺς ἡ Ρουάντα εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὴ γενοκτονία τοῦ 1994,

ὁπότε σέ διάστημα περίπου 100 ἡμερῶν (ἀπὸ 6 Ἀπριλίου ἕως 10 Ἰουλίου) σφαγιάστηκαν περισσότεροι ἀπὸ 700.000 Τούτσι καὶ μετριοπαθεῖς Χούτου, μὲ φανερὴ τὴν ἐμπλοκὴ καὶ ὑποστήριξη τῆς τότε κυβέρνησης στὰ τραγικὰ γεγονότα. Εἶναι πολὺ γνωστὸ τὸ σχετικὸ μὲ τὴ γενοκτονία αὐτὴ κινηματογραφικὸ φιλμ *Rwanda Hôtel*.

Ἡ γενοκτονία τῶν Τούτσι ἦταν ἡ τελευταία γενοκτονία τοῦ 20^{οῦ} αἰῶνα, ἀνατριχιαστικὴ γιὰ τὴ

βαρβαρότητα τών δολοφονιών καί τών ἄλλων ἐγκλημάτων της. Σιωπηρός καί ἀδιάψευστος μάρτυρας ὧν αὐτῶν παραμένει ὁ Ρωμαιοκαθολικός ναός –μουσεῖο σήμερα– τῆς Νυαμάτα, 25 χλμ. νότια τῆς πρωτεύουσας Κιγκάλι, ὅπου στίς 10 Ἀπριλίου 1994 σφαγιάστηκαν 2.500 Τούτσι. Στή Ρωμαιοκαθολική ἐκκλησία τῆς πόλης Νυάνγκο στίς 12 Ἀπριλίου τοῦ 1994 εἶχαν καταφύγει κυνηγημένοι 1.500 Τούτσι. Ὅλοι σφαγιάστηκαν μέ τή συνέργεια τοῦ ἐφημερίου τοῦ ναοῦ Ἀθανασίου Σερόμπα. Παρόμοιες σφαγές ἐγίναν στή Νταράμα, στή Γκουαχίντα, στή Σαίντ - Φαμίγ καί ἄλλοι. Εἶναι, ἐπίσης, γνωστή ἡ ἀπίστευτη βαρβαρότητα μέ τήν ὁποία Χούτου παραστρατιωτικοί σκότωσαν τοὺς 10 Βέλγους στρατιῶτες, πού τό 1994 ὡς μέρος τῆς στρατιωτικῆς δύναμης τοῦ ΟΗΕ, ὑπεύθυνοι γιά τή φύλαξη τῆς τότε πρωθυπουργοῦ Ἀγαθῆς Ουαϊλινγκιγίμάντα, μετά τή δολοφονία της, συνελήφθησαν, βασανίστηκαν, ἀκρωτηριάστηκαν καί τελικά δολοφονήθηκαν ἀπό στρατιῶτες καί παραστρατιωτικούς Χούτου.

Σήμερα, ὅλα αὐτά ἀνήκουν στή συλλογική μνήμη τοῦ ἔθνους καί στήν ἱστορία. Ἡ ζωὴ κυλᾷ εἰρηνικά καί ἡ ἀνάπτυξη τῆς χώρας εἶναι ραγδαία. Ἄν καί τίποτε στήν καθημερινότητα δέ θυμίζει τά πάθη τοῦ πρόσφατου παρελθόντος, οἱ ψυχές τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀθεράπευτα τραυματισμένες. Χιλιάδες τά ὀρφανὰ καί πολλῆς ἑκατοντάδες οἱ γυναῖκες πού βιάσθηκαν ἐπίτηδες ἀπό Χούτου φορεῖς τοῦ AIDS, ὥστε νά μοιυνθοῦν, ὑπομένοντας αὐτό τό ἰδιότυπο βασανιστήριο τοῦ ἀργοῦ θανάτου. Ἐκατοντάδες νέοι ἄνδρες Τούτσι εὐνουχίστηκαν, ὥστε νά μή ξαναγεννηθοῦν παιδιά ἀπό τή συγκεκριμένη φυλὴ. Ἀναρίθμητες οἱ χῆρες τοῦ ἐμφυλίου πού μεγαλώνουν μόνες τά παιδιά τους. Κάποια ἀπὸ αὐτά ἤλθαν στὸν κόσμο μετά τό βιασμό τῆς μητέρας τους ἀπὸ κάποιον Χούτου. Κανένα κρατικό πρόγραμμα ἐθνικῆς συμφιλίωσης δέ μπορεῖ νά σβῇ τὸν πόνο, νά θεραπεύσει τίς πληγές. Καμιά κοινωνικὴ παροχὴ δέν μπορεῖ νά σβῇ ἀπὸ τὴ μνήμη τὸν βιασμό τῆς μητέρας, τὸν ἀποκεφαλισμό τοῦ πατέρα, τὴν ἀρπαγὴ τῶν ἀγαπημένων, τὸν βασανιστικὸ θάνατο τῶν ἡλικιωμέ-

νων. Ἴσως τό μοναδικὸ φάρμακο, αὐτῶν τῶν πολυβασανισμένων ἀνθρώπων, νά εἶναι ἡ λήθη μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου...

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἔχει πολλῆς καί μακροχρόνιες εὐθύνες γιά τό γεγονός τῆς γενοκτονίας. Κατά τὴ διάρκεια τῆς Βελγικῆς κατοχῆς πού διήρκησε μέχρι τό 1962, μέ δική της συγκατάθεση δόθηκαν ταυτότητες στοὺς κατοίκους, ἐπάνω στίς ὁποῖες ἀναγράφονταν ἔντονα ἡ φυλετικὴ καταγωγὴ τοῦ κατόχου. Πολλὰ ἀπὸ τά στελέχη της συμμετεῖχαν ἐνεργὰ στή γενοκτονία. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν προαναφερθέντα ἱερέα, ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τὸν Ρωμαιοκαθολικὸ Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Ρουάντας Βικέντιο Νσεγγκουόμπα, στενὸ φίλο καί συνεργάτη τοῦ αὐταρχικοῦ Χούτου πρωθυπουργοῦ Χαμπυαριμάντα, ὁ ὁποῖος ἐνθάρρυνε ζωηρὰ τίς φυλετικὲς διακρίσεις. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἀνδρέας Περωντίν, ὀνομαστός ἰδεολόγος τῆς φυλετικῆς διάκρισης καί ὑπεροχῆς τῶν Χούτου, ἐνῶ ὁ Πρόεδρος τῆς χώρας, γνωστός γιά τίς φυλετικὲς του προκαταλήψεις ὑπὲρ τῶν Χούτου, ἦταν ὁ ἐξ ἀπορρήτων Γραμματέας τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς χώρας καί ἀπόφοιτος Ρωμαιοκαθολικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σεμιναρίου.

Δυστυχῶς, δέν ἦταν λίγοι καί οἱ μοναχοὶ καί οἱ μοναχές πού πῆραν μέρος στή φυλετικὴ διαμάχη στή χώρα ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης φυλῆς. Θὰ ἦταν στρέβλωση τῆς ἀλήθειας, ὡστόσο, ἂν δέν το-νισθεῖ ἡ αὐτοθυσίᾳ κάποιων ἀλλήλων κληρικῶν καί μοναχῶν πού παρέμειναν πιστοὶ στὸν λόγο καί τίς

ἐπιταγές τοῦ Εὐαγγελίου, διασώζοντας διωκόμενους, περιθάλλοντας τραυματίες καί κρύβοντας θύματα, συχνά μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς τους. Ἀνάμεσά τους ἡ ἥρωική μορφή τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς μοναχῆς Ἀντωνίας Λοκατέλλι, ἡ ὁποία δολοφονήθηκε ἀπό παραστρατιωτικούς, ἐπειδή ἔσωσε ἑκατοντάδες Τούτσι καί κατήγγειλε σέ διεθνεῖς ὀργανισμούς τήν κυβερνητική συγκάλυψη τῶν ἀποτρόπαιων ἐγκλημάτων τῶν Χούτου.

Ἡ ἐνεργός ἐμπλοκή τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας στή γενοκτονία αὐτή, εἶχε ἐπιπτώσεις τῆς εἰκόνα της στόν πληθυσμό τῆς χώρας. Χιλιάδες πιστοί τήν ἐγκατέλειψαν, προκειμένου νά ἐνταχθοῦν σέ κάποια ἀπό τίς πολυπληθεῖς Προτεστάντικές ὁμολογίες. Δέν θά πρέπει, ἐπίσης, νά ὑποτιμηθεῖ ὁ ἀριθμός ἐκείνων πού ἀσπάσθηκαν τό Ἰσλάμ, ἐπειδή κάποια στελέχη καί τῶν Προτεστάντῶν εἶχαν ἐμπλακεῖ - ἕως ἐνός ὀρισμένου σημείου - στίς φυλετικές διενέξεις.

Ἡ Ὁρθοδοξία ἔκανε τά πρῶτα της δειλὰ βήματα στή Ρουάντα μόλις πρὶν λίγα χρόνια. Μέ τόν Πατριαρχικό καί Συνοδικό Τόμο τοῦ 2009 ἰδρύθηκε ἡ Ἱερά Ἐπισκοπή Μπουρούντι καί Ρουάντας. Ἡ ἔδρα τῆς Ἐπισκοπῆς βρίσκεται στήν Μπουζουμπούρα τήν πρωτεύουσα τοῦ Μπουρούντι. Τῇ διαποίμανση τῆς τοπικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἔχει ἀναλάβει ἀπό τόν Φεβρουάριο τοῦ 2013 ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος κ. Ἰννοκέντιος. Ἡ πρώτη ἀπόπειρα εὐαγγελισμοῦ τῶν Ρουαντέζων ἀδελφῶν μας, εἶχε τά δικά της χαρακτηριστικά καί ἀντιμετώπισε τίς δικές της δυσκολίες. Πρόσφερε, ὅμως, πολὺτιμη γνώση γιά τό μέλλον καί ἰδιαίτερα διδακτικές ἐμπειρίες. Τό ἐρέθισμα γιά τήν ἐπανεκκίνηση τῶν προσπαθειῶν τῆς Ὁρθόδοξης ἱεραποστολῆς, δόθηκε ἀπό τήν ζωηρή ἀναζήτηση τῶν «ποιμένων» μιᾶς εὐάριθμης ὁμάδας διαφόρων κοινοτήτων Ἀγγλικανῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπό καιρό εἶχαν ἀποσχισθεῖ ἀπό τήν Ἀγγλικανική «Ἐκ-

Ὁ ἡμιτελής ναός τῆς Ἁγίας Τριάδος στή Ρουάντα

κλησία» τῆς Ρουάντας, ἀρνούμενοι νά ἀποδεχθοῦν τή σχετική ἀπόφαση πού ἐπέτρεπε τήν ἱερωσύνη τῶν γυναικῶν.

Ἡ συγκεκριμένη ὁμάδα εἶχε καί στό παρελθόν ἀπευθυνθεῖ στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Οἱ Ἐπίσκοποι στήν Ἀφρική μποροῦν νά μιλήσουν γιά μιὰ πληθώρα παρόμοιων περιπτώσεων, στίς ὁποῖες, δυστυχῶς, ἀδυνατοῦν πολλές φορές νά ἀνταποκριθοῦν λόγῳ τῆς ἑλλείψεως ἱερέων κατηχητῶν καί γενικῶς συνεργατῶν στό ἔργο. Ὄταν ἀπευθύνθηκαν στόν Θεοφ. κ. Ἰννοκέντιο εἶχαν ἤδη ἔλθει σέ ἐπαφές καί μέ ἄλλες χριστιανικές ὁμολογίες, καταλήγοντας ὅτι καμία ἐξ αὐτῶν δέν διέθετε ἐκεῖνο πού οἱ ἴδιοι ἀναζητοῦσαν. Εἶναι πραγματικά ἀξιοσημεῖωτο τό συγκεκριμένο γεγονός, διότι καταμαρτυρεῖ πῶς ἡ ἐπιλογή τῆς ὁμάδας νά γνωρίσει τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, δέν ἦταν μιὰ ἐπιπόλαιη καί παρορμητική ἀπόφαση, ἀλλὰ ἀποτέλεσμα σοβαρῆς πνευματικῆς ἀναζήτησης καί προϊόν ὥριμης σκέψης μέσα στοὺς κόλπους της. Αὐτό, ἄλλωστε, ἐπιβεβαιώθηκε καί ἀπό τόν ἐνθουσιασμό καί τά αἰσθήματα χαρᾶς πού ἐξέφρασαν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ὅταν μετά ἀπό τήν πρόσκληση τοῦ Ἐπισκόπου παρακολούθησαν στόν Μητροπολιτικό Ναό τῆς Μπουζουμπούρας, τή θεία Λειτουργία

γιά τή μεγάλη έορτή τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Μέ τά ἴδια αὐθόρμητα συναισθήματα συμμετείχαν καί στίς καλοκαιρινές κατηχητικές συνάξεις, πού πραγματοποιήθηκαν ἀκοιούτως στήν πατρίδα τους.

Ἡ Ἱερά Ἐπισκοπή Μπουρούντι καί Ρουάντας διαθέτει μόλις τέσσερις ὀλιγογράμματος ἱερεῖς. Καλύπτουν μέ μεγάλη δυσκολία τίς λειτουργικές, ποιμαντικές, κατηχητικές καί ἐν γένει ποιμαντικές καί ἱεραποστολικές ἀνάγκες στό Μπουρούντι. Ὅποιος ἔχει κάποια εἰκόνα ἀπό τήν ἐκκλησιαστική πραγματικότητα τῆς Ἀφρικής, γνωρίζει ὅτι παρόμοιες συνθῆκες - παρά τίς φιλότιμες προσπάθειες τῶν ἀνθρώπων - ἐπικρατοῦν στήν πλειοψηφία τῶν ἱεραποστολικῶν Ἐπισκόπων καί Μητροπόλεων.

Στή Ρουάντα δέν υπάρχουν ἱερεῖς, κατηχητές, τόπος ἡλτρείας, χῶρος φιλοξενίας καί διαμονῆς τῶν ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων, κάποιο στοιχειῶδες ὄχημα γιά τίς μετακινήσεις τῶν συνεργατῶν. Δέν υπάρχουν οὔτε φυλλῆδια, οὔτε βιβλία Ὁρθόδοξης πνευματικῆς κατάρτισης καί οἰκοδομῆς. Εἶναι δυσειπίλυτο, ἀκόμη, τό πρόβλημα πού ἀφορᾷ στά ἔξοδα τῆς μετακίνησης, ἀπό τήν ἔδρα τῆς Ἐπισκοπῆς στό Μπουρούντι πρὸς τήν Ρουάντα. Οἱ πρῶτοι Ὁρθόδοξοι πυρῆνες στή

χώρα περιμένουν ὑπομονετικά γιά μιὰ συνάντηση, ἓνα κατηχητικό λόγο, μιὰ ἡλτρευτική σύναξη. Ζητοῦν ἔντυπα πού θά μπορούσαν νά τοὺς διαφωτίσουν, νά τοὺς ξεδιψάσουν. Περιμένουν ἱερεῖς γιά νά τοὺς λειτουργήσουν, νά τοὺς διδάξουν, νά τοὺς στηρίξουν, νά τοὺς ἀγαπήσουν γνήσια καί αὐθεντικά ὅπως ἀγαπάει ὁ πατέρας τά παιδιά του. Ἀντιλαμβάνεται κανεῖς εὐκόηα ὅτι ἡ ἀπουσία ἐμψυχου διαθέσιμου δυναμικοῦ, σέ συνδυασμό μέ τήν ἀπόλυτη ἔλλειψη ὁποιασδήποτε ὑλικῆς βοήθειας, καθιστᾷ ἰδιαίτερως προβληματική τήν ἱεραποστολική δράση στή Ρουάντα. Θά μπορούσε κανεῖς, χρησιμοποιῶντας τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου, νά πεί ὅτι στή Ρουάντα: «*θύρα γάρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καί ἐνεργῆς, καί ἀντικείμενοι πολλοί*» (Α΄ Κορ. ιστ' 9).

Ἀπό τή μιὰ ἡ ἀπόλυτη ἀπουσία ἐργατῶν τῆς σποράς τοῦ λόγου τοῦ Εὐαγγελίου, καί ἀπό τήν ἄλλη οἱ χιλιάδες ψυχές τῶν Ρουαντέζων πού περιμένουν καρτερικά, ἔχοντας τήν καρδιά τους δεκτική στή διδασκαλία τῆς Ὁρθόδοξης πίστες. Θυμίζουμε, πραγματικά, τοὺς πεινασμένους νεοσσούς, πού ἀναμένουν μέ τό ράμπος τους ὀρθάνοικτο τήν τροφή πού θά τοὺς προσφέρει ἡ σπορικὴ τους μάνα. Οἱ κατηχούμενοι προσφέρουν πάνω ἀπ' ὅλα τήν ψυχὴ τους, χωρὶς ὄρους καί

προϋποθέσεις. Κατά τή διάρκεια μιᾶς πρόσφατης ποιμαντικῆς καί κατηχητικῆς ἐξόρμησης τοῦ Ἐπισκόπου στό Γκασογκιόλο, ὁμάδα Ἀγγλικανῶν μέ ἐπικεφαλῆς τόν πάστορά τους παρέδωσαν στόν Θεοφιλέστατο μιὰ ἐπιστολή. Σέ αὐτὴ δηλώνουν ὅτι ἀποκόπτονται ἀπὸ τήν Ἀγγλικανική «Ἐκκλησία» καί θέτουν τοὺς ἑαυτοὺς τους στή μέριμνα τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μπουρούντι καί Ρουάντας. Στήν ἐπιστολή, τήν ὁποία ὑπογράφουν ἐκτός τοῦ πάστορα 65 μέλη τῆς ἴδιας ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας, μεταξύ ἄλλων ὑπογραμμίζεται τό ἔξης: «...σὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία βρήκαμε αὐτό πού ἀναζητοῦ-

Ὑπαίθρια θεία Λειτουργία

σαμε...». Ὁ πάστορας, μετά τήν ἐπίδοση τῆς ἐπιστολῆς, ὑπέδειξε στόν Ἐπίσκοπο ἕνα κομμάτι γῆς, ἀπό τήν προσωπική του περιουσία, τό ὁποῖο δωρίζει στήν Ἐκκλησία προκειμένου νά κτιστεῖ ὁ Ὁρθόδοξος ναός, πού θά ἐξυπηρετεῖ τίς ἱατρευτικές ἀνάγκες τῶν πιστῶν.

Τά δεδομένα ἀνάπτυξης τῆς ἱεραποστολικῆς προσπάθειας στήν πληγωμένη Ρουάντα εἶναι - λίγο ἔως πολύ - αὐτά πού περιγράψαμε μέ τά ὅσα προηγήθηκαν. Ποιά θά μπορούσε νά εἶναι ἡ ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας στήν ἐσωτερική ἀναζήτηση αὐτῶν τῶν ἀπογοστευμένων ἀνθρώπων; Ἡ ματαιώση τοῦ σχεδιασμοῦ κάθε ιδέας εὐαγγελισμοῦ εἶναι λύση; Δείχνει, ἴσως, λογική ἀπόφαση σύμφωνα μέ τήν μονοδιάστατη ἀνθρώπινη σκέψη. Κάποιες φορές, σέ ἀνάλογες περιπτώσεις στή ζωή τῆς ἱεραποστολῆς, μπορεῖ νά ἐπελέγη ἡ λύση τῆς ἀναβολῆς ἢ ἀκόμη καί τῆς ματαιώσης. Τήν ἀπάντηση στούς προβληματισμούς καί τίς σκέψεις πού προηγήθηκαν, τή δίνει τό παράδειγμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

Ὁλόκληρη ἡ ζωή τοῦ Παύλου καταμαρτυρεῖ πῶς κάθε προσπάθεια καί διακονία εὐαγγελισμοῦ, παρά τίς ὅποιες δοκιμασίες, κρίσεις καί δυσκολίες, θεμελιώνεται στήν πίστη καί στήν προσωπική ἀφιέρωση τοῦ ἱεραποστόλου στό ἔργο τῆς οἰκοδομῆς τῶν πιστῶν καί τῆς κατάρτισης τῶν κατηχουμένων. Στίς δύο ἐπιστολές πού ἀπευθύνει στούς Κορίνθιους, ἀποτυπώνεται ἡ προσωπική του μέριμνα καί στοργή πρὸς τοὺς πιστοὺς τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὁποία ὁ ἴδιος ἱδρυσε καί δέν ἐγκαταλείπει. Ὁ Ἀπόστολος θέλησε νά βρεθεῖ καί πάλι κοντά στοὺς νεόφυτους χριστιανούς τῆς Κορίνθου, ἀναγνωρίζοντας ὅτι εἶναι δική του ἱερή ὑποχρέωση νά τοὺς ἐνδυναμώσει πνευματικά. Μένει μαζί τους νοουθετώντας, διδάσκοντας, παραμυθώντας, εὐαγγελιζόμενος πάντοτε τόν Ἰησοῦ Χριστό. Ἔχει πλήρη συνείδηση τῶν δικῶν του ἀνθρώπι-

νων ὁρίων καί ἔτσι ἐπισημαίνει: «ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλῆλ' ὁ Θεὸς νύξανεν· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλῆ' ὁ αὐξάνων Θεός» (Α΄ Κορ. γ' 6 - 7).

Ἐκεῖνος πού θά βρεθεῖ σήμερα στή Ρουάντα, προκειμένου νά ἐργασθεῖ ἱεραποστολικῶς, θά θυμηθεῖ κατὰ τρόπο ἀπόλυτο καί μοναδικό τόν μεγάλου ἀπόστολου Παῦλο. Θά κληθεῖ νά διακονήσῃ τό διψασμένο ποίμνιο τῆς Ρουάντας, ἔχοντας

Μεταλαμβάνοντας Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ

ἀπεκδυθεῖ κάθε σύμβολο ἐγκόσμιας ἐξουσίας καί φθαρτῆς δύναμης. Θά πορευθεῖ μόνος του ὡς ταπεινός διάκονος τοῦ Κυρίου, ἔχοντας τήν ἐσωτερική πεποίθηση ὅτι ἡ κλήση αὐτή εἶναι προσωπική, ὅτι ἡ εὐκαιρία τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν εἶναι δικό του προσωπικό καθήκον, ὅπως ἄλλοτε τό ἔργο τοῦ κηρύγματος τῶν Ἐφεσίων ἦταν ἱερό χρέος τοῦ Παύλου. Ἄν ὁ κάθε ἱεραπόστολος καλεῖται νά βρεῖ τόν δρόμο καί νά ἀποδειχθεῖ ἄξιος τῆς κλήσης, οἱ ἐπίλοιποι, ὅλοι ἐμεῖς πού βρισκόμαστε στά μετόπισθεν, ἄς ἔχουμε πάντοτε στήν καρδιά μας τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ: «δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τόν θερισμόν αὐτοῦ» (Ματθ. θ' 38).

“Α”

Ἑρώτηση:

Ἐπιτρέπεται ἐκτός ἱεροῦ Ναοῦ (π.χ. σέ σπίτι ἢ σέ ἀγρό) νά γίνεται βάπτισμα;

Ἀπάντηση:

Στό προ-προηγούμενο σημεῖωμα εἶδαμε ὅτι γιά δογματικούς-κανονικούς λόγους δέν ἐπιτρέπεται ἓνας νά λαμβάνει τό κανονικό βάπτισμα δύο φορές. Αὐτή ἡ ἀπαγόρευση ἐκτός ἀπό ἐκεῖνα πού ἀναφέρθηκαν ἐκεῖ, καθώς καί στό προηγούμενο σημεῖωμα, φαίνεται ἔχει καί ἄλλες παραμέτρους.

Ἔτσι, τό ὅτι ὁ νθ' (59^{ος}) κανόνας τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου «ἐμποδίζει τό νά γίνεται βάπτισμα ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ» ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης τό δικαιολογεῖ καί ὡς ἐξῆς: «... ἵνα ἐν ταῖς καθολικαῖς Ἐκκλησίαις συναθροιζόμενοι πολλοί χριστιανοί, εὐρίσκονται τοῦ βαπτίσματος μάρτυρες εἰς κάθε καιρόν, ... καί ἐκ τούτου νά μή γίνεται τοῦτο τό ἀνόμημα νά διπλοβαπτίζεται ὁ βαπτισθείς, ἐάν δέν εὐρίσκωνται μάρτυρες τοῦ ὅτι ἐβαπτίσθη ποτέ...» («Πηδάλιον», σελ. 247, ὑποσ.).

Ἀλλ' ἄς δοῦμε καί τόν ἴδιο τόν νθ' κανόνα τῆς Πενθέκτης, γιά νά πάρουμε ἀπάντηση καί στό ἐρώτημά μας. Αὐτός ὁρίζει: «Μηδამῶς ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ, ἐνδον οἰκίας τυγχάνοντι, βάπτισμα ἐπιτελεῖσθω· ἀλλ' οἱ μέλλοντες ἀξιοῦσθαι τοῦ ἀχράντου φωτίσματος, ταῖς καθολικαῖς προσερχέσθωσαν ἐκκλησίαις, κάκεισε τῆς δωρεᾶς ταύτης ἀπολαυέτωσαν».

Ὅπως εἶναι φανερό ὁ κανόνας ἀπαγορεύει νά ἐπιτελεῖται βάπτισμα μέσα σέ κατοικία σέ ἐνήλικα πρόσωπα. Ὅτι ἀναφέρεται σέ ἐνήλικα ἄτομα καί ὄχι σέ βρέφη, φαίνεται ἐκτός τῶν ἄλλων (π.χ. «οἱ μέλλοντες ἀξιοῦσθαι») καί ἀπό τά ρήματα «προσερχέσθωσαν» καί «ἀπολαυέτωσαν», τά ὁποῖα βεβαίως προϋποθέτουν κάποια ἡλικία καί πρωτοβουλία καί αὐτοσυνειδησία τοῦ βαπτιζόμενου. Ἀλλήλαυτε ἡ προσέλευση καί ἡ τέλεση τοῦ μυστηρίου στήν Ἐκκλησία ἐκτός τῆς μαρτυρίας πιστῶν χριστιανῶν πού συμμετέχουν στήν ἱεροτελεστία προσδίδει καί μεγαλύτερη ἱεροπρέπεια καί σεμνοπρέπεια στήν τελετή. Ἔτσι, ἡ βάπτισμα ἡλικιωμένου προσώπου καί χωρίς ἰδιαίτερη ἢ ἑκτακτη ἀνάγκη ἀπαγορεύεται νά γίνεται σέ οἰκία, σέ ἰδιωτικό

χώρο, ἀλλ' ἰδίως μόνο σέ ἐκκλησία, ὅπου πρέπει νά ὑπάρχει καί τό κατάλληλο βαπτιστήριον.

Ὡστόσο δέν ἰσχύουν τά ἴδια γιά τά βρέφη καί τὰ νήπια, ἰδίως ὅταν ὑπάρχει ἰδιαίτερη καί κατεπεύγουσα ἀνάγκη. Τότε μπορεῖ ὁ ἀρμόδιος καί ἐπιχώριος ἱερέας καί μέ τῇ γνώμῃ τοῦ ἀρχιερέα τῆς οἰκίας ἐπισκοπῆς νά τελέσει τό βάπτισμα σέ οἰκία. Σχετικῶς ὁ λα' (31^{ος}) κανόνας τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὁρίζει τά ἐξῆς: «Τούς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις, ἐνδον οἰκίας τυγχάνουσι, λειτουργοῦντας, ἢ βαπτίζοντας κληρικούς, ὑπό γνώμην τοῦτο πράττειν τοῦ κατὰ τόπον ἐπισκόπου, ὀρίζομεν· ὥστε, εἴ τις κληρικός μὴ τοῦτο οὕτω παραφύλαξη, καθαιρείσθω».

Περαιτέρω μάλιστα μπορεῖ τό βρέφος-νήπιο νά βαπτιστεῖ ὄχι μόνο σέ εὐκτήριο οἶκο, ὅπου ἔχει διαμορφωθεῖ καταλλήλως ὡς δωμάτιο προσευχῆς μέ ἀνάλογα εἰκονίσματα, ἀλλ' ἰδίως καί σέ ἀπλή οἰκία κατὰ ἐκκλησιαστική οἰκονομία (μέ τήν ἐπισκοπική ἔγκριση).

Βεβαίως ἰδιαίτερος πρέπει νά τονιστεῖ ἡ ὑπαρξη ρητῆς ἢ καί γραπτῆς ἀδείας τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου, ὅταν ἡ βάπτισμα πρόκειται νά τελεστεῖ σέ ἐξοχικούς χώρους (π.χ. ἐπαύλεις), ὅπου πιθανόν νά μειωθεῖ ὁ ἀπαιτούμενος σεβασμός πρὸς τό μυστήριον μέ τήν προβολή κοσμικῶν ἐκδηλώσεων.

Συμπερασματικῶς θά λέγαμε τό ἐάν ἐπιτρέπεται ἢ ὄχι ἡ βάπτισμα ἐκτός τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ ἐξαρτᾶται καί ἀπό τήν ἡλικία τοῦ βαπτιζομένου καί ἀπό τόν ἀριθμό τῶν βαπτιζομένων, καθώς καί ἀπό τήν ὑπαρξη πραγματικῆς ποιμαντικῆς ἢ ἱεραποστολικῆς ἀνάγκης, ὅπως καί ἀπό τίς γεωγραφικές ἢ τοπογραφικές προϋποθέσεις καί συνθῆκες. Τελικῶς ἡ τέλεση ἐκτός τοῦ Ναοῦ ἐξαρτᾶται καί ἀπό τήν ἔγκριση τοῦ οἰκείου ἀρχιερέα, ὁ ὁποῖος (θά) ἐπαγρυπνεῖ γιά πιθανή ἐκκοσμίκευση τῆς ἱεροτελεστίας τοῦ μυστηρίου.

Παν. Ἱ. Μπούμπης

Οικονομική συμβολή του Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατά τό δ' τρίμηνο τοῦ ἔτους 2013 καί β' τρίμηνο τοῦ ἔτους 2014

Ἀπό τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἐστάλησαν στίς Ἱεραποστολικές χώρες,
τά κάτωθι ποσά:

Κένυα:

• Μισθοί 143 ἰθαγενῶν κληρικῶν	25.740
• Συντάξεις 18 κληρικῶν	1.620
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	200
	<u>27.560 €</u>

Μουάνζα:

• Μισθοί 43 ἰθαγενῶν κληρικῶν	7.740
• Ἐπιδόματα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων	400
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.600
	<u>9.740 €</u>

Οὐγκάντα:

• Μισθοί 48 ἰθαγενῶν κληρικῶν	8.640
• Συντάξεις 9 κληρικῶν	810
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	5.382,50 €
	<u>14.832,50 €</u>

Κογκό:

• Μισθοί 34 ἰθαγενῶν κληρικῶν	6.300
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	50
	<u>6.350 €</u>

Μπουρούντι:

• Μισθοί 4 ἰθαγενῶν κληρικῶν	720
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	2.225
	<u>2.945 €</u>

Μπραζαβίλ:

• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.620
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.600
	<u>3.220 €</u>

Καμερούν:

• Μισθοί 16 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.880
• Συντάξεις 4 κληρικῶν	360
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	400
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	300
	<u>3.940 €</u>

Τσάντ:

• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	360 €
------------------------------	-------

Γκάνα:

• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.960
• Συντάξεις 7 κληρικῶν	630
	<u>4.590 €</u>

Ἀκτή Ἐλεφαντοστοῦ:

• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	180 €
-------------------------------	-------

Σιέρα Λεόνε:

• Μισθοί 3 ἰθαγενῶν κληρικῶν	540 €
------------------------------	-------

Νιγηρία:

• Μισθοί 23 ιθαγενών κληρικών	4.140
• Συντάξεις 5 χηρών κληρικών	450
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	500
	<u>5.090 €</u>

Μπενίν:

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	900
• Συντάξεις 2 χηρών κληρικών	180
	<u>1.080 €</u>

Μαδαγασκάρη:

• Μισθοί 25 ιθαγενών κληρικών	4.500
• Έπίδομα ιεραπ. έργαζομένου	400
	<u>4.900 €</u>

Ζάμπια:

• Μισθοί 2 ιθαγενών κληρικών	360 €
------------------------------	-------

Μαλάουι:

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	900 €
------------------------------	-------

Κοθουέζι:

• Μισθοί 61 ιθαγενών κληρικών	10.980
• Συντάξεις 3 χηρών κληρικών	270
• Έπιδόματα ιεραπ. έργαζομένων	400
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	5.000
	<u>16.650 €</u>

Ζιμπάμπουε:

• Μισθοί 7 ιθαγενών κληρικών	1.260 €
------------------------------	---------

Ντάρ Ές Σαλαάμ

• Μισθοί 17 ιθαγενών κληρικών	3.060 €
-------------------------------	---------

Κορέα:

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	1.440
• Έπίδομα ιεραποστολικάς έργαζομένου	400
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	100
	<u>1.940 €</u>

Ίνδία:

• Μισθοί 11 ιθαγενών κληρικών	1.980
• Έπίδομα ιεραπ. έργαζομένου	400
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	100
	<u>2.480 €</u>

Ίνδονησία:

• Μισθοί 9 ιθαγενών κληρικών	1.620 €
------------------------------	---------

Φιλιππίνες:

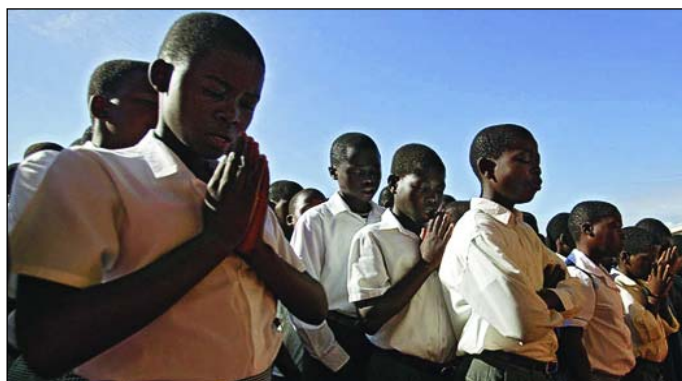
• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	1.440 €
------------------------------	---------

Χόνγκ Κόνγκ:

• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	300 €
---------------------------------------	-------

Ταϊβάν:

• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	100 €
---------------------------------------	-------

Κατά την ώρα της προσευχής σέ σχολείο της Ίεραποστολής

Τό θαῦμα...

Ἡ κατήκηση ἤδη ἔχει ἀρχίσει. Κατά τὰ λεγόμενα τῶν κατοίκων του τό χωριό στό ὁποῖο βρισκόμαστε, περιμένει νά κατηχηθεῖ ἐδῶ καί χρόνια. Θεωρήσαμε ὑποχρέωσή μας νά ἐκπληρώσουμε τό αἶτημα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ἐνσταλάζοντας λίγες «σταγόνες» πίστεως, ἀπό αὐτές πού μᾶς δώρισε ὁ πανάγαθος Θεός, ὄντας ἀπό τή νηπιακή μας ἡλικία τέκνα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἐμεῖς ἀπολαμβάνουμε αὐτό τό ἀγαθό –τό ὑπέρτατο ἀγαθό τῆς πίστεως– τό ὁποῖο ἀναζητᾷ κάθε ἀνθρώπινη ὕπαρξη στόν κόσμο, ἀπλῶς ὡς μιά κληρονομιά καί παρακαταθήκη τῶν προγόνων μας. Αὐτῆς τῆς ἱερῆς κληρονομιάς, εὐδοκία καί χάριτι Θεοῦ, ἔτυχε νά εἶναι μέτοχοι οἱ κατά σάρκα γονεῖς μας καί τό εὐρύτερο κοινωνικό περιβάλλον μέσα στό ὁποῖο ἀνατραφήκαμε.

Οἱ ἄνθρωποι πού εἶναι μπροστά μας, εἶναι ἄνθρωποι ἐνός ἁλλοῦ κόσμου, οἱ ὁποῖοι δέν εἶχαν τήν εὐκαιρία νά γεννηθοῦν καί νά γαλουχηθοῦν ὅπως ἔμεῖς μέ τὰ νάματα τῆς Ἐκκλησίας μας. Καθισμένοι στό ἔδαφος, μέ ὀρθάνοιχτα τὰ μάτια τους, κρέμονται κυριολεκτικά ἀπό τὰ χεῖλη μας. Χρόνια παρακαλοῦσαν· χρόνια ὀλόκληρα μᾶς περίμεναν.

Μήπως εἶναι οἱ μοναδικοί; Ποῦ θά μπορούσε, ὅμως, νά πρωτοπάει ἕνας ταλαιπωρημένος καί κουρασμένος κληρικός; Ποιόν θά μπορούσε νά πρωτοποιμάνει ἀκόμη κι ὁ ἱκανότερος Ἐπίσκοπος, ὅταν οἱ συνθῆκες εἶναι τόσο ἀντίξοες; Τό «τίμημα» τῆς ἀπόφασης νά ἐπισκεφθεῖς κάποιες ἀπομακρυσμένες περιοχές, ὅπως τό Τουλιάρ ἐδῶ στή Μαδαγασκάρη, εἶναι τό λιγότερο ἓνα τριήμερο κοπιαστικό ταξίδι. Τό οἰκονομικό του κόστος δέν εἶναι καθόλου εὐκαταφρόνητο καί εἶναι ἀφάνταστη ἡ ταλαιπωρία τῆς μετακίνησης στό πρωτόγονο ὁδικό δίκτυο τῆς χώρας. Ἀνάμεσα στίς ἄλλες πολυποικίλες δυσκολίες, θά πρέπει νά προστεθοῦν οἱ ἀπροσδόκητες καί ἔκτακτες μεταβολές τῶν καιρικῶν συνθηκῶν· οἱ παντοειδεῖς κίνδυνοι καί φυσικά ἡ ἀνθρώπινη καταπόνηση καί δοκιμασία πού συνοδεύει πάντοτε τό ἔργο τῆς ἱεραποστολῆς.

Κάνουμε, λοιπόν, τόν σταυρό μας καί μετά ἀπό

μιά σύντομη προσευχή ἀρχίζει ἡ κατήκηση. Πολλές φορές μέ ἄλλο τρόπο ξεκινάει καί μέ ἄλλο ἐξελίσσεται τό θέμα τοῦ μαθήματος. Οἱ ἀπορίες, ἐνδεχομένως, νά εἶναι πολλές καί σύνθετες, ἄλλα κανεῖς δέν θέλει νά διακόψει τούτη τήν ὥρα. Ὅλοι σιωπηλοῖ καί μέ ἀφοσίωση μόνο ἀκοῦν. Ἡ προσωπική σου

Τό αὐτοκίνητο τῆς ἱεραποστολῆς ἀντιμετωπίζει τίς δυσκολίες τοῦ ὁδικοῦ δικτύου...

ἀγωνία μεγαλώνει, ὅταν μέσα ἀπό λίγες κατανοντές κουβέντες, καλεῖσαι νά μεταφέρεις ὀρθόδοξα τή μαρτυρία τῆς πίστεως. Νά μπορέσεις μέ ἀπλᾶ λόγια, γιατί πρόκειται γιά ἀνθρώπους πού βρίσκονται πραγματικά σέ νηπιακή πνευματική κατάσταση, νά ἀποδώσεις τὰ ὑψηλά καί σύνθετα νοήματα τῆς πίστεως μας. Θέλεις νά συμπεριλάβεις σήμερα, σέ αὐτό τό μάθημα ἂν εἶναι δυνατόν, τό μεγαλύτερο μέρος τῆς κατήκησης, γιατί γνωρίζεις πῶς τό αὔριο εἶναι τουλάχιστον ἀβέβαιο. Νά φτάσεις γρήγορα στήν παρουσία τοῦ πρώτου Μυστηρίου καί νά βυθίσεις στά ὕδατα τῆς παλιγγενεσίας τοὺς ἀδελφούς σου, γιατί γνωρίζεις ὅτι τό μόνο βέβαιο εἶναι τό ἀβέβαιο τῆς ἐπόμενης κιόλας στιγμῆς καί ἡ ἀπροσδόκητη «ἀπειλή» τοῦ θανάτου. Πονᾷς πραγματικά στό ἐνδεχόμενο νά μήν ξαναδεῖς τὰ πρόσωπα αὐτῶν τῶν πτωχῶν καί πολυβασανισμένων ἀνθρώπων, καθὼς μιά ὑπέρ-

τατη δύναμη σέ ἔχει συνδέσει μαζί τους μέ ἀδιάρρηκτους δεσμούς πνευματικῆς συγγένειας. Εἶναι, πλὴν, τὰ πνευματικά σου ἀδελφία, πού περιμένουν μέ τήν καρδιά τους ἀνοιχτή ἀπό ἐσένα νά τοὺς μιλήσεις γιά τόν Χριστό.

Καθώς τὰ λόγια βγαίνουν ἀπό τό στόμα σου καί ἀντικρίξεις τὰ μάτια τους νά σέ κοιτοῦν ἐπίμονα, ἴδες καί θέλουν νά «πιοῦν» τήν εἰκόνα μαζί μέ τόν ἦχο, παρόμοιες σκέψεις κατακλύζουν τό μυαλό σου: «Θά μπορέσω ἄραγε νά τοὺς δώσω αὐτό πού περιμένουν καί ποθοῦν;». Τήν καρδιά σου συνέχει μόνιμα ἡ

ἐγώ καί ἡ γυναίκα μου εἴμαστε χρόνια μαζί καί δέν ἔχουμε ἀποκτήσει παιδί. Μπορεῖς νά μᾶς διαβάσεις κάποια εὐχή;».

Πολλοί μᾶς ζητοῦν νά περιγράψουμε θαύματα. Θαύματα γιά νά πιστέψουν καί γιά νά στηριχθοῦν. Θαύματα ὡς ἀπτό τεκμήριο τῆς πίστεως τήν ὁποία διδάσκουμε. Τό θαῦμα, ὅμως, διενεργεῖται ἀποκλειστικά μέσα στίς καρδιές τῶν δεκτικῶν ἀνθρώπων. Νομίζω ὅτι τό διαχρονικότερο ὄλων εἶναι τό θαῦμα τοῦ «τριημέρου Ἰωνᾶ». Ποῦ ἀνώτερο ἀπό ὁποιοδήποτε ἄλλο σημεῖο καί ἱκανό νά πληρώσει κάθε ἐσωτερική

Ὑπαίθρια τέλεση τῆς θείας Λειτουργίας καί συνάντηση μέ τοὺς πιστοὺς Ὁρθόδοξους σέ χωριό τῆς Μαδαγασκάρης

ἀγωνία, μήπως δέν μπορέσεις νά προσφέρεις αὐτό, πού κάποιες φορές κι ὁ ἴδιος σου αὐτοκριτικά ἀναγνωρίζεις πὼς δέν κατέχεις στήν ἐντέλεια. Μοιάζουν ὅλα μέ θεία δωρεά καί ἐπίσκεψη τῆς χάριτος τοῦ Πνεύματος κι ἄς εἶναι τὰ χεῖλη σου φθαρτά καί ἀδύναμα νά διηγηθοῦν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Κυρίου.

Ὅταν ἡ κατήχηση τελειώσει, ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ κυριαρχεῖ στήν καρδιά μας. Κάτω ἀπὸ ἓνα δένδρο, ὡς ἐνδειξη ἀγάπης καί εὐγνωμοσύνης τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, περιμένουμε νά μᾶς προσφερθεῖ ἓνα πιάτο ρύζι μέ λίγη φακή. Μέ πλησιάζει ἓνας χωρικός ἀπὸ κάποιο διπλανό χωριό. Κάθεται στὸ ἔδαφος μαζί μου καί ἀφοῦ μέ κοιτάζει γιά λίγο... ἀρχίζει τὸ θαῦμα. «Πάτερ θέλουμε κι ἐμεῖς νά κατηχηθοῦμε. Εἶμαι ἀπὸ τό διπλανό χωριό. Δέν εἴμαστε ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τοὺς Προτεστάντες. Τό μόνο πού τοὺς ἐνδιαφέρει εἶναι τὰ χρήματα». Ὁ ἄλλος πάλι: «Πάτερ

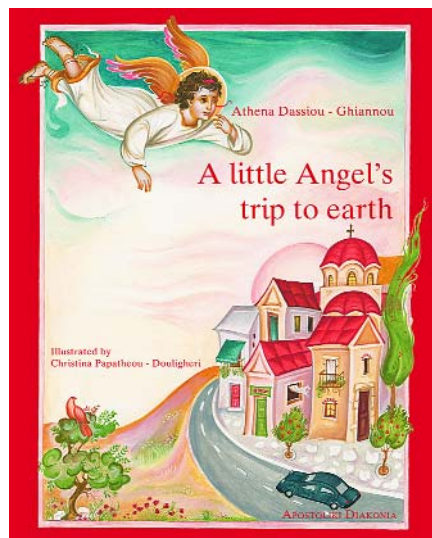
ἀναζήτηση τοῦ διψασμένου ψυχικοῦ μας κόσμου.

«Ὡς ἐκ κήτους Ἰωνᾶς ἐξανέστης τοῦ τάφου!»! Σάν τόν τριήμερο Ἰωνᾶ ἐγείρεται ὁ Κύριος μέσα στίς νεκρές συνειδήσεις καί καρδιές· ἔρχεται νά μᾶς ἀφυπνίσει ἀπὸ τόν λήθαργο τῆς ἀγνοίας· νά μᾶς ἀνασύρει ἀπὸ τὸν πυθμένα τῆς τρικυμιώδους θάλασσας τῆς ἁμαρτίας. Τό θαῦμα τῆς Ἀναστάσεως! Ἡ πίστη, ὁ μοναδικὸς δρόμος γιά τὴν κατανόηση τῆς Ἀλήθειας καί τῆ μετοχή στή σωτηρία. Τό θαῦμα πού χαρίζεται καθημερινά, χωρὶς διακρίσεις, πλούσια καί μέ ἀπειρη ἀγάπη ἀπὸ τὸν Κύριο σέ ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Γεγονὸς ψηλαφητὸ στὸν κόσμο τοῦ ψεύτικου καί ἰδιοτελοῦς θαύματος τῆς ἀνθρωπότηλαστῆς θρησκευτικῆς πανσπερμίας.

Χριστὸς Ἀνέστη ἀπὸ τὴ Μαδαγασκάρη!

Ἱερομόναχος Πολύκαρπος

42^η Κληρικοῦλαϊκὴ Συνέλευση τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὰ πλῆθυσια τῆς προβολῆς τῶν νέων ἐκδόσεων τῆς στήν Ὁρθόδοξη Διασπορά τῶν Η.Π.Α., καθὼς καὶ τοῦ ἐν γένει ἱεραποστολικοῦ τῆς ἔργου, συμμετεῖχε στήν Ἐκθεση βιβλίου τῆς 42^{ης} Κληρικοῦλαϊκῆς Συνέλευσης, ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς στὴ Φιλαδέλφεια ἀπὸ 6 ἕως 10 Ἰουλίου 2014. Εἰδικὰ γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῆς στήν ἐν λόγῳ Ἐκθεση, ποὺ ἀφιερώθηκε στήν Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ οἰκογένεια, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μετέφρασε καὶ

ἐξέδωσε στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα τὸ παιδικὸ βιβλίο τῆς κ. Ἀθηνᾶς Ντάσιου - Γιάννου: «Ἱστορία ἐνὸς μικροῦ ἀγγέλου», τὸ ὁποῖο ἀγκάλιασαν μὲ ἰδιαίτερη ἀγάπη οἱ μικροὶ ἀναγνώστες τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ὁργανισμοῦ. Ἐπίσης, γιὰ τίς ἀνάγκες τῆς Ἐκθεσης ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἐξέδωσε στὰ Ἀγγλικά τὸν κατάλογο τῶν ἐκδόσεων τῆς, καὶ τὸ ἐνημερωτικὸ πολὺπτυχο τῆς νέας συλλογῆς τῶν περὶ τεχνῶν βυζαντινῶν εἰκόνων ποὺ διαθέτει στὸ κοινὸ τῆς.

Γραφεῖο Ὀπτικοακουστικῶν τῆς Ἀ. Δ.

**88 ΣΔΙ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ**

Θεοφιλέστατε,

Με τὴν παρούσα ἐπιστολὴ μου ἔρχομαι νὰ ἐπικοινωνήσω μαζί σας, γιὰ νὰ σας εὐχαριστήσω θερμὰ γιὰ τὴν προσφορὰ ἀπὸ μέρους σας πρὸς τὴν 88 ΣΔΙ τῶν υλικῶν ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴν πραγματοποιήσιον τῶν ἐγκαίνιων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, τῆς 88^{ης} Στρατιωτικῆς Διοικήσεως τῆς νήσου Λήμνου ποὺ θὰ τελεσθoὺν τὴν 11 Ἰουνίου 2014. Ἐπίσης, θὰ ἦταν μεγάλῃ τιμὴ καὶ εὐλογία γιὰ τὸν φιλόχρηστο Στρατὸ νὰ παρουσιάσῃ σας αὐτὴ τὴν ἡμέρα κοντά μας.

Μύρινα, 26 Μαΐου 2014

Μετά βαθυτάτου Σεβασμοῦ
Λάμπρος Τζούμης
Ταξίαρχος

* Εὐχαριστήρια ἐπιστολὴ τοῦ Ταξίαρχου κ. Λάμπρου Τζούμη, Διοικητοῦ τῆς 88^{ης} ΣΔΙ στὴ Μύρινα τῆς Λήμνου, πρὸς τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελο, Γενικὸ Διευθυντὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, γιὰ τὴν ἀποστολὴν ἀπὸ τὸν Ὁργανισμό, διὰ τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, τῶν υλικῶν τῶν ἐγκαίνιων τοῦ στρατιωτικοῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς νύπορεῖτό τις ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. 1α' 29)

Ἀπὸ 01-01-2014 ἕως 31-03-2014 προσφέρθησαν στὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὰ παρακάτω χρηματικά ποσά γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο ἀπὸ τοὺς:

Ananiadis Maria 323,17 • Ἀγὰ Ἀνδρέα 50 • Ἀγγελὴ Γεώργιο • Ἀγγελινὰ Μαρία 300 • Ἀγγελινὰ Παναγιώτη 300 • Ἀγγελόπουλο Πελοπίδα 30 • Ἀερίδη Κων/νο 30 • Ἀνδονὴ Ἀθανάσιο 20 • Ἀθανασόπουλο Κων/νο 15 • Ἀλεβίζο Ἰωάννη 70 • Ἀλεξανδράτο Γεράσιμο 50 • ΑΛΦΑ ΒΗΤΑ ROTO 5.000 • Ἀμοργιανιώτη Φωτεινὴ 150 • Ἀναγνωστοπούλου Εὐγενία 20 • Ἀναστασιάδην Παναγιώτη 500 • Ἀναστασιάδου Σοφία 100 • Ἀναστασοπούλου Μαρία 40 • Ἀνδριανὸ Εὐάγγελιο 50 • Ἀντωνakoπούλου Μαρίνα 40 • Ἀντωνάτου Παρασκευή 20 • Ἀντωνιάδου Σοφία 10 • Ἀντωνίου Σ. Παναγιώτη 50 • Ἀντωνοπούλου Ἐριφύλη 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1206) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1137, 514) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1165) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1237) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 494) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 151) 250 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 462) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1187) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1679) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 70) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 521) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 14) 100 •

Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 488) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1161) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1171) 70 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 489) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1179) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 287) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 683) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 524) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 369, 1561) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 119) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 516) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1135)

Ἀγιασμός κατὰ τὴ θεμελίωση ἔργου τῆς Ἱεραποστολῆς στὸ Μαῖῶν ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητρ. Ζάμπιας καὶ Μαῖῶν κ. Ἰωακείμ

50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 115) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1201) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1164) 25 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1235) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 522) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 882) 5 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1071) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1242) 60 • Ἀραμπατζίδου Σταυρούλα 500 • Ἀργεντὸ Κυριάκο 30 • Ἀργυριάδου Βούλα 40 • Ἀρμνη Ἐ. 20 • Ἀσημάκη Κωνσταντῖνο 200 • Αὐγερινὸ Μάξιμο 100 • Βαβιάνου Ἀναστασία 70 •

Βαργιάμη Ἐλευθερία 20 • Βασιλοπούλου Σούλα 50 • Βαταβάλη Ἀνδρέα 10 • Βάχλα Θεανώ 30 • Βαίνα Γεώργιο 90 • Βέττα Γεωργία 40 • Βόλκα Χαρίκλεια 50 • Γανώτη Κωνστ. 50 • Γαυρίδου Σοφία 50 • Γερογιώργη Ἀναστασία 100 • Γεωργίου Ἰωάννη 200 • Γεωργουλίδα Ἀνδρέα 10 • Γιαννάκη Γεώργιο 100 • Γιαννέλου Ἡλέκτρα 60 • Γιαννοπούλου Νίκη 10 • Γκανασούλη Ταξιάρχη 25 • Γκαϊδά Εὐφροσύνη 20 • Γούρα Σοφία 17 • Γρηγορίου Ἰάσωνα 50 • Γρίβα Μιχάλη 10 • Γυαλίστρα Διονύσιο 150 • Δαλιδά Ἀθ. Παναγιώτη 50 • Δαμιανὸ Ἀναστάσιο 50 • Δαουδάκη Κων/νο 50 • Δευτεραῖο Γεώργιο 10 • Δημακάκο Εὐάγγελιο 100 • Δημητρακοπούλου Ἀντωνία 30 • Δημητρίου Ἀνθή 20 • Δημητρίου Ἄννα 30 • Δημητρίου Νικόλαο 50 • Δημητροπούλου Νικολῆτσα 100 •

Διαμάντη Γκόλφω 20 • Διαμαντίδου Βασιλική 40 • Διζέλο Θεόδωρο 50 • Δούβρη Ἀπόστολο 20 • Δούση Θεόδωρα 60 • Δράκου Ἀδαμαντία 40 • Δριτσούλα Λουκά 25 • Δρόσο Ἀθανάσιο 10 • Δρόσου Βασιλική 20 • Ἐλπιδοφόρο Ἰωάννη 50 • Ἐρρίκη Κων/νο 20 • Εὐθυμίου Οὐρανία 30 • Ζαχαριάδην Ἡλία 20 • Ζαχαρίου Νέλη 50 • Ζέρβα Ἀγγελική 20 • Ζησόπουλο Πέτρο 40 • Ζουμπούλογλου Χρυ-

σαυγή 100 • Ζύγουρα Άνδρέα 15 • Ζωρογιαννίδου Έλένη 10 • Ήσυχαστ. Άγ. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 25 • Θεοδοσιάδης Εὐγένιος 35 • Θεοδωράκης Φώτιος 100 • Θηβαίου Δ. 10 • Ἱεροδιακόνου Ν. Άνδρέα 300 • Ἰωαννίδου Σταματούλα 30 • Κακαράτζα Άντώνιος 30 • Καλογερά Ὁλγα 100 • Καλογήρου Άσημίνα 200 • Καλύβα Έλένη 200 • Καμπεζίδης Άντώνιος 50 • Καντάρη Ἰωάννη 10 • Καραγιάννη Αικατερίνη 5 • Καραμολεγκίου Εὐδοκία 20 • Καραμπερόπουλος Ρήγας 50 • Καρατσιώλης Βασίλειος 10 • Κάργας Εὐτυχία 6 • Κατσάμπα Ἀλίκη 50 • Κατσίκη Ἀθανάσιος 30 • Κλειςσαρχάκης Χαρίκλεια 10 • Κοντοδήμου Φαίδρα 50 • Κορακιανίτου Άγ. 400 • Κοσμά Δημήτρης & Γεωργία 25 • Κούγια Αικατερίνη 25 • Κουρελήσης Δημήτριος 50 • Κουρελίδης Ἑλληνίκη 65 • Κούρου Γεώργιος 50 • Κουτόνια Παρασκευή 50 • Κουτσογιάννη Δημήτρης 70 • Κρενδηρόπουλος Γεώργιος 100 • Κρητικό Γεώργιος 200 • Κωνσταντινίδης Εὐάγγελος 50 • Κωνσταντοπούλου Βούλα 20 • Κωτή Άντώνιος 100 • Λουδάρη Ἐμ. 50 • Λουκοπούλου Ρένα 200 • Λουρή Ἀργυρίου Χαραλαμπία 12 • Λοῖζου Σ. Έλένη 50 • Μακρανδρέου Άνδρέα 10 • Μακρίδης Νίνα 10 • Μαηλιάρη Γεώργιος 30 • Μάνεση Ἰωάννα 60 • Μανθόπουλος Κων/νος 500 • Μαντέλης Γεράσιμος 100 • Μαργέλη Περικλῆς 200 • Μαρίνου Ξάνθου Ναυσικά 70 • Μαρκαντωνάτος Γεώργιος 50 • Μαρκαντώνης Νικόλαος 15 • Μαρκέλης Γεωργία 50 • Μεγαλοκονόμος Γεώργιος 30 • Μίχα Ἄννα 10 • Μονή Άγ. Πάντων 30 • Μονή Άγ. Παρασκευῆς 20 • Μονή Σίμωνος Πέτρου 20 • Μουρελά Βασιλική 10 • Μπαρ-

σάκης - Λέρτα Φωτεινή 20 • Μπέν Νανά 5 • Μπέλημα Δήμητρα 40 • Μπίνα Ἀπόστολος 50 • Μπιρπανάγος Ἀ. 55 • Μποζόπουλος Κων/νος 50 • Μπολῶσης Πέπης 30 • Μπουρνάκης Θ. 50 • Μπούλη Μαρία 50 • Μπρέντα Ἀπόστολος 50 • Μυλωνά Εὐαγγελία 50 • Νάννου Εὐγενία 10 • Ναός Άγ. Τριάδος 30 • Νεσθλόγλου Μακρίνα 100 • Νικοδήμη Καθηγουμένη 50 • Νικολαΐδης Ἀθανάσιος 10 • Νικολετόπουλος Εὐάγγελος 5 • Ντιώνια Φωτεινή 20 • Ντυμένου Ἀναστασία 20 • Ξαηλιαντέρης Ὁλυμπία 100 • Ο.Χ.Ε.Κ. Βύρω-

"Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε..." Βάπτισμα σὲ ποταμὸν στὴν Παπούα

vos 200 • Ὁμάδα συμπαράστασης ἱερ/λῆς Αἰγίου 400 • Ὁρφανάκης Ἐ. 60 • Παναγάκης Σεβαστὴς 50 • Παντζοπούλης Ἀδμαντία 50 • Παντογιού Παρασκευή 60 • Παπαγαβριήλ Παναγιώτης 25 • Παπατζαννὴ Γεράσιμος 50 • Παπαγρηγορίου Στυλιανός 120 • Παπαδιά Μαρία 60 • Παπαδόπουλος Κυριάκος 200 • Παπαδόπουλος Ἄννα 20 • Παπακωνσταντίνου Ἀγγελική 10 • Παπαπροκοπίου Παν. 50 • Παπασιδέρης Ἄννα 20 • Παπασταματίου Ἀφροδίτη 20 • Παπαχρήστου Ἠλιάνα 300 • Παππά Μαρία 30 • Παρασκευοπούλης Ἀθηνά 50 • Παρά-

σκου Ροδάνθη 15 • Πασακοπούλης Γεωργία 20 • Πατούνα Ἐμ. 30 • Περδίκη Ἀθανασία 100 • Πετρογιώργη Κυριακή 300 • Πετροπουλάκης Ἀριστείδης 20 • Πετρόπουλος Παναγιώτης 55 • Ποταμιά Σταματία 30 • Πουλάκης Μαργαρίτα 50 • Ροδίτη Θάνα 50 • Ροζάκης Γεωργία 10 • Σαββέλη Χριστόφορος 50 • Σακελλάρης Γεώργιος 200 • Σαλικάκης Παναγιώτης 550 • Σκαμπετζάκης Περικλῆς 30 • Σκληβόπουλος Μαρία 500 • Σκουλιουφιανάκης Εἰρήνης 50 • Σολωμωνίδης Ἀνδρομάχη 40 • Σπάθης Θεόδωρος 20 • Σπυριδάκος Σωτήριος 100 • Σπυροπούλης Ἀθανασία 10 • Σταθοράκης Χρυσούλα 50 • Σταματέλος Ἰσίδωρος 5 • Σταματὴς Ἀντώνιος 10 • Σταματὴς Ὁλγα 10 • Σταματοπούλης Ρούσσος Ἄρτεμις 60 • Σχολὴ Ἀπολυτρωτική Ὑπ. Θεοτόκου 920 • Σωτηροπούλης Εὐθαλία 10 • Ταγκά Ἰωάννη 20 • Τζίντζος Γεώργιος 30 • Τζουανάκης Εὐσεβείας 20 • Τούση Ἄννα 100 • Τριανταφυλλάκης Γεώργιος 10 • Τρικαλιπούλης Μαρ. 200 • Τσαντήλα Μόκκα Ἀθανασία 30 • Τσαρούχας Ἀθανάσιος 70 • Τσεκούρα Χρυσή 50 • Τσεκρέκος Πέτρος 10 • Τσιαντούλα Έλένη 30 • Τσοβού Ἀναστασία 50 • Τσουγκράνης Βασιλική 10 • Τσουκανέλης Φυγάλης Μαρία 50 • Τυριτίδης Αἰκ. 20 • Ὑφαντὴ Ἰωάννη 30 • Φαροπούλης Εἰρήνης 40 • Φούγια Κων/νος 200 • Φραγκὴ Ἀθανάσιος 200 • Χαμουρούνης Λαμπρινή 50 • Χαντζὴ Τριαντάφυλλος 50 • Χαραλάμπους Χρῆστος 350 • Χατζηγιάννης Τρυφ. 100 • Χατζησταυρίδης Ἀναστασία 30 • Χρυσόμαλος Θεόδωρος 10 • Ψαθά Ἀγγελική 50 • Ψαρουδάκης Παναγιώτης 50 • Ψηλογιάννης Αἰκατερίνη 100.

Ἐπιμέλεια: Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡμερίδα γιά τήν Ἱεραποστολή
Γ. Ε. Ί. 2

Ἡ προσαρμογή τοῦ Παύλου· τό παράδειγμα τῆς Ἀθήνας
Σωτήριος Δεσπότης 3

Στιγμές τῆς Ἱεραποστολῆς στή Μοζαμβίκη
Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπισκοπή Μοζαμβίκης 7

Ἀπό τή ζωή τῆς ἐν Κορέα Ἐκκλησίας
Ἀθανασία Δ. Κοντογιαννακοπούλου 8

«Ἱεραποστολή καί χρῆμα: Ἱεραποστολή σέ συνθήκες
πληντικῶν ἀνισοτήτων»
Εὐν Βουλγαράκη - Πισίνα 14

Ἀποσπάσματα ἀπό τό ἡμερολόγιο τῆς Μ. Ἑβδομάδας
Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπισκοπή Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν 15

Ἱεραποστολή καί ἐκκοσμίκευση· μιά μαρτυρία
ἀπό τή Δυτική Ἀφρική
Ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος 16

Ρουάντα: «ὁ μέν θερισμός πολὺς, οἱ δέ ἐργάται ὀλίγοι»
“Α” 18

Νομοκανονικά
Παναγιώτης Ί. Μπούμης 23

Οἰκονομική συμβολή τοῦ Γρ. Ἐξ. Ἱεραποστολῆς 24

Τό θαῦμα
Ἱερομόναχος Πολύκαρπος 26

42^η Κληρικολαϊκή Συνέλευση τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς
Γρ. Ὀπτικοακουστικῶν τῆς Ἀ. Δ. 28

Εὐχαριστήρια ἐπιστολή 28

Δωρητές
Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης 29

Ἐξώφυλλο: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πισιδίας κ. Σωτήριος χαίρων ἀνάμεσα στοὺς
«καρπούς» τοῦ ἱεραποστολικοῦ του ἔργου, τὰ πνευματικά του παιδιά, τό νέο
διάκονο π. Γιόχαν καί τή σύζυγό του. (Ἀπό τόν χειροτονητήριο λόγο τοῦ π. Γιόχαν
Πάρκ: «Τό 1980, ὅταν ἤμουν στήν ἀΐ τάξη τοῦ Γυμνασίου, ἄρχισα νά διακονῶ ὡς
ιερόπαις στό Ἅγιο Βῆμα. Τότε, παρόλο πού δέν ἤξερα τίποτε περί ἱερωσύνης,
βλέποντας τόν πατέρα Σωτήριο Τράμπα ὡς λειτουργό, μοῦ γεννήθηκε ὁ πόθος τῆς
ἱερωσύνης»). Στά δεξιά τῆς φωτογραφίας, γραμμένο στά Κορεατικά: «Ὁρθόδοξη
Ἐκκλησία τῆς Κορέας».

Ὁπισθόφυλλο: Κορεατικό φυσικό κάλλος.

Πάντα τά ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἔτος ΛΓ΄, τεύχος 130, Ἀπρ. - Μάιος - Ἰούν. 2014
Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μέ τρόπο υπεύθυνο γιά τίς ὀρθόδοξες ἱεραποστολικές προσπάθειες ἀνά τόν κόσμο.

* Ἐνημερώνει πάνω στήν πολύμορφη πραγματικότητα τοῦ κόσμου, πού περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μέ ποικίλα προβλήματα καί χαρίσματα.

Ἰδιοκτήτης: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - Ἰωάννου Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: Ὁ Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατά τά ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ὕλης: Εὐάγγελος Ν. Μαρινόπουλος

Σύνταξη - Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Ἀποστολική Διακονία, Ἰω. Γενναδίου 14 — Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Ἑσωτερικοῦ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιά τοὺς φρουτηγούς καί μαθητές:	€ 2,50
Τιμή τεύχους	€ 1,25

* Τό ποσόν τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικό χαρακτήρα. Δέν ἀποσκοπεῖ μόνο στήν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλά καί στή διαμόρφωση υπεύθυνης ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικές προσφορές γιά τήν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Κωβαῖος.

Διεύθυνση: Πρωτομαγιάς 3 - 14568 Κρουονέρι Ἀττικῆς

ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ (All Nations)

Year 33, No 130, April-May-June 2014

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.

* To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21

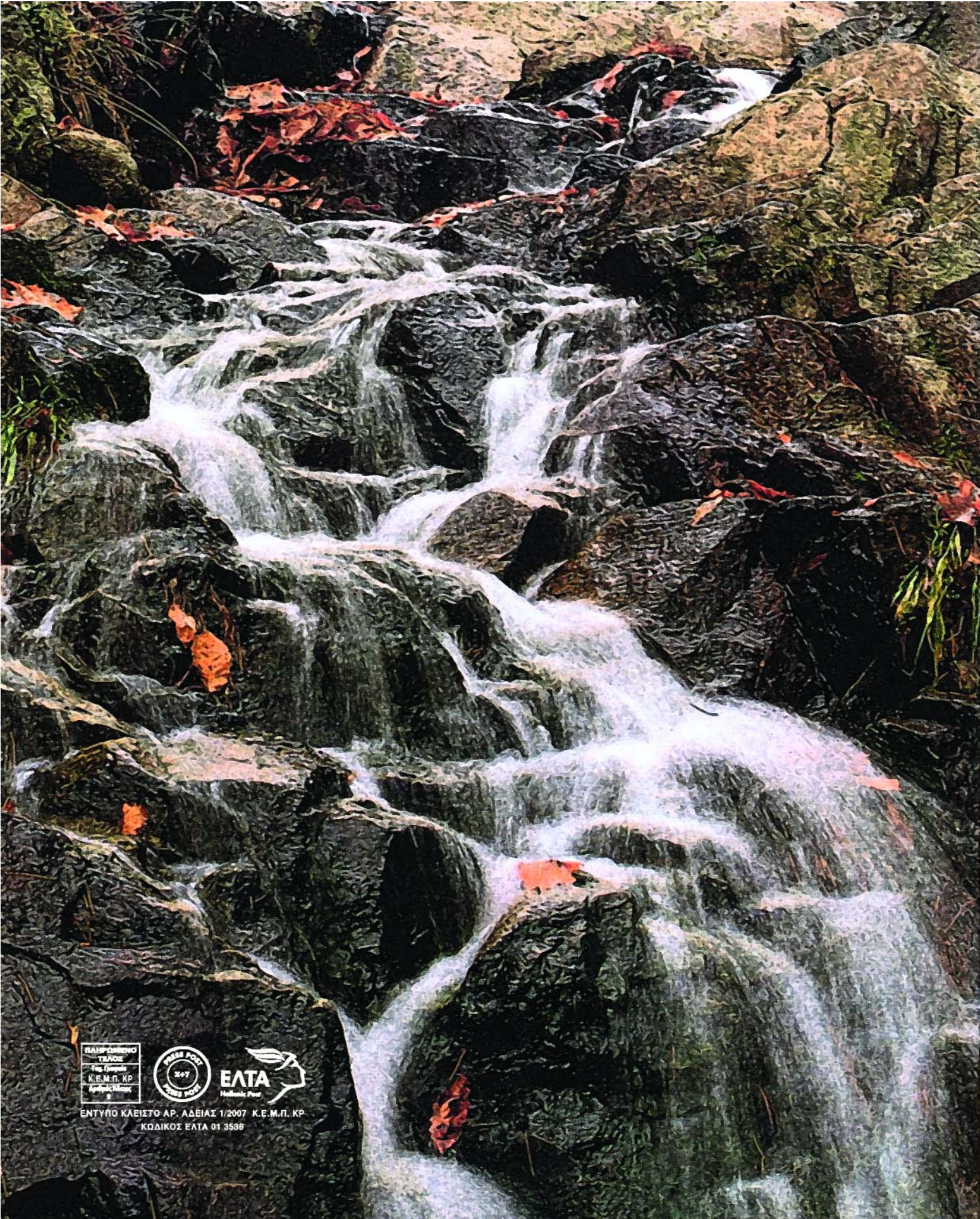
Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Τμήμα Φωτοστοιχειοθεσίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΤΥΛΙΣΕ
Τετ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
Κρήνη 2

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 01 3536